

ANTON DE KOM UNIVERSITEIT VAN SURINAME

Faculteit Der Maatschappijwetenschappen

Studierichting Public Administration

**DE ROL VAN DE SURINAAMSE
DIASPORA VOOR DE ONTWIKKELING
VAN SURINAME**

Thesis ter verkrijging van de graad van Bachelor of Science in Public Administration

Naipal, Adjaikoemar

Begeleider: drs. M.S. Hassankhan

Paramaribo, Februari 2015

Voorwoord

De voor u liggende thesis wordt gepresenteerd in het kader van het afronden van de studie Bestuurskunde / Public Administration aan de Anton de Kom universiteit van Suriname. Door mijn interesse in “diaspora en ontwikkeling” besloot ik om mijn onderzoek over de rol van de Surinaamse diaspora voor de ontwikkeling van Suriname, in het bijzonder op economisch en sociaal vlak, te doen.

Verschillende landen in de wereld implementeren een diasporabeleid dat in het voordeel komt van zowel het land als de diasporagemeenschap. Suriname heeft nog geen diasporabeleid ontwikkeld.

Middels dit onderzoek wil ik aangeven waarom Suriname ook zou kunnen overstappen tot het implementeren van een diasporabeleid. Ik moet zeggen dat het schrijven van mijn afstudeerscriptie heel enerverend is geweest. Ondanks de vertragingen bij het inwinnen van de informaties, is het mij gelukt om een redelijk goed stuk in elkaar te zetten.

Verder ben ik een ieder heel dankbaar die mij hebben ondersteund ten einde mijn scriptie met goed gevolg te kunnen schrijven. Mijn speciale dank gaat aan mijn begeleider drs. M.S. Hassankhan voor zijn kritische begeleiding, morele steun die ik van tijd tot tijd nodig had en de wijze waarop hij me wegwijs heeft gemaakt in de materie.

Februari, 2015

Naipal, A

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Lijst van afkortingen.....	4
Lijst van figuren en tabellen	5
Inleiding.....	6
 Hoofdstuk 1 Diaspora in historisch perspectief bekeken	12
Inleiding.....	12
§ 1.1 Definities van het begrip diaspora.....	12
§1.2 Transnationalisme	15
§ 1.3 Migratie.....	15
§ 1.3.1 Het ontstaan van de Surinaamse bevolking	16
§ 1.3.2 De emigratie uit Suriname en het ontstaan van de Surinaamse diaspora	17
§1.4 Diaspora en ontwikkeling.....	19
 Hoofdstuk 2 De Surinaamse diaspora in Nederland als instrument voor ontwikkeling in Suriname	21
Inleiding.....	21
§ 2.1 De relatie tussen Suriname en Nederland	21
§ 2.2 De ontwikkelingshulp versus remittances	23
§ 2.3 De mogelijke invloed van remittances.....	25
§ 2.3.1 Positieve invloed.....	26
§ 2.3.2 Negatieve invloed	27
§ 2.4 De maatschappelijke positie van Surinamers in Nederland.....	28
§ 2.5 De rol van de diaspora op sociaal en economisch vlak.....	30
§ 2.5.1 De bijdrage aan het onderwijs	31
§ 2.5.2 De bijdrage aan de gezondheidszorg	32
§2.5.3 De invloed van de diaspora op economisch vlak	32
§ 2.6 Beleidsmaatregelen	34

Hoofdstuk 3 Een duurzaam diasporabeleid voor Suriname	35
Inleiding	35
§ 3.1 Aspecten van een Surinaams diaspora beleid	35
§ 3.2 De diaspora in het beleidsproces	36
§ 3.3 De toeristenkaart	38
§ 3.4 De PSA- kaart, dual burgerschap en Toescheidingsovereenkomst.....	39
§ 3.5 Een Diaspora dag	42
 Samenvatting, conclusies en Aanbevelingen.....	43
 Referenties	46
 Bijlagen	

Lijst van afkortingen

AdeKuS	Anton de Kom universiteit van Suriname
BNP	Bruto Nationaal Product
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
COS	Stichting Collectief Overzee Suriname
HTA	Home Town Association
IGSR	Institute for Graduate Studies and Research
IMF	Internationale Monetaire Fonds
IntEnt	Internationalization of Entrepreneurship
IOM	Internationale Organisatie voor Migranten
IPP	IntEnt Partnership Program
ISP	IntEnt Starter Program
MKB	Middelgrote en Kleine Bedrijven
ODA	Official Development Aid
OESE	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PBD	Pravasi Bharatiya Divas
PIO	Person of Indian Origin
PLOS	Planning en Ontwikkelingssamenwerking
PSA	Personen van Surinaamse Afkomst
PSD	Platform Surinaamse Diaspora
PSO	Person of Surinamese Origin
SIO	Surinaams Inspraak Orgaan
VSN	Vereniging Surinaamse Nederlanders

Lijst van figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1: De migratie vanuit Suriname naar Nederland 1950-2005.....	18
Figuur 2: Toeristen in Suriname onderverdeeld naar hun regio van herkomst	22

Tabellen

Tabel 1: De bevolkingsprognose over het aantal personen van Surinaamse afkomst in Nederland	19
Tabel 2: De positieve en negatieve invloed van remittances	26
Tabel 3: De inkomensverdeling van de Surinaamse diaspora naar geslacht	29

Inleiding

Migrantengemeenschappen worden zowel door landen van bestemming als die van herkomst in toenemende mate als een potentiële bron van ontwikkeling beschouwd, vooral door het geld dat zij naar hun landen van herkomst sturen, maar ook door het inzetten van hun competenties en netwerken voor sociaal, economische en politieke ontwikkelingen binnen het ontwikkelingsproces (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2008, p. 6).

Volgens Amersfoort (2001, p. 4) kenmerkt het huidige internationale systeem zich door het proces van globalisering. Globalisering op economisch gebied kan omschreven worden als een langtermijnproces waarbij de economieën in de verschillende delen van de wereld meer en meer vervlochten raken (Amersfoort, 2001, p. 37). Migratie is een van de processen die een gevolg is van de toegenomen betrekkingen, maar deze tegelijkertijd ook weer stimuleren (Amersfoort, 2001, p. 37). De groei van de wereldbevolking en de ontwikkelingen in het transport en communicatietechnologie hebben de internationale migratiestromen doen toenemen tot een ongekennde omvang (Amersfoort, 2001, p. 4).

Volgens de officiële cijfers van de Wereldbank waren in 2010 ongeveer 215.8 miljoen internationale migranten wereldwijd. Dit is ongeveer 3.2% van de wereldbevolking, die in 2010 een bedrag van ongeveer US\$325 miljard hebben overdragen aan hun land van herkomst (World Bank, 2011, p.17). Indien gekeken wordt naar de statistieken tussen 2007-2010, dan kan gezegd worden dat de diasporagemeenschappen gemiddeld \$300 miljard¹ naar hun land van herkomst hebben verstuurd (World Bank, 2011, p.17).

De inkomsten door geldovermakingen (remittances) van migranten aan familieleden of aan projecten en activiteiten van het herkomstland zijn in veel ontwikkelingslanden inmiddels groter dan het bedrag dat deze landen binnenkrijgen via investeringen of de officiële ontwikkelingshulp² (Jong de, 2012, p. 2). Remittances kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling van het land van herkomst. Met de bezuinigingen van de overheid op ontwikkelingshulp worden remittances steeds belangrijker (Jong de, 2012, p. 2).

---

¹ De remittances in 2010 bedroegen \$325 miljard, in 2009 was het \$307 miljard, in 2008 was het 325 miljard en in 2007 was het \$278 miljard (World Bank, 2011, p.17).

² De officiële ontwikkelingshulp ten opzichte van de remittances bedroegen in de na opeenvolgende jaren respectievelijk; in 1995: \$57 om \$55, in 2000: \$49 om \$81, in 2006: \$106 om 227, in 2007: \$107 om \$278, in 2008: \$128 om \$325, in 2009: \$120 om \$307 en in 2010: \$128.7 om \$325 (Bron: World Bank, 2011, p.17).

Suriname is al een geruime tijd een migratieland bij uitstek geweest. De oorspronkelijke bewoners van Suriname zijn de Inheemsen. In de 16de eeuw werd Suriname door de Europeanen onderworpen en tot een kolonie gemaakt. Er bestaan twee soorten koloniën, namelijk: *Exploitatiekoloniën* en *vestigingskoloniën* (Nederpelt van, 2011, p. 71).

Volgens Nederpelt gaat het bij de eerste categorie om 'ware koloniën', dat zijn gebieden waar zich betrekkelijk weinig Europeanen vestigden. Deze worden ook wel de wingewesten genoemd. In het geval van *vestigingskoloniën* was er sprake van grote groepen mensen die zich vanuit Europa kwamen vestigen in betrekkelijke lege gebieden die voor hen een tweede vaderland werd (Nederpelt van, 2011, p. 71). Suriname is vanaf het begin een exploitatiekolonie geweest (Lier, 1949, p. 33), in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Engelse koloniën in Noord-Amerika die vestigingskoloniën zijn geweest.

In 1650 werd Suriname gekoloniseerd door Francis Willoughby (Jong, 2007, p. 46). Vanwege de bloei van de kolonie werd die in 1667 veroverd door Abraham Crijnssen. Twintig jaar later na de verovering door Crijnssen, in 1687, emigreerden de eerste individuen naar Nederland. De groep bestond uit zeven Indianen die door de zoon van de gouverneur Van Sommelsdijck met het schip "De Gele Ruyter" naar Nederland werd meegenomen³ (Budike, 1982, p.12). In de achttiende eeuw gingen nog meer Indianen naar Nederland. Ook gingen er slaven naar Nederland. De meeste slaven gingen als huishoudelijk personeel van de meester en zijn familie. Anderen gingen als begeleiders voor kinderen, die na voltooiing van hun opvoeding werden terug gestuurd (Budike, 1982, p. 12-13).

In de loop der tijd migreerden nog vele Surinamers naar Nederland. Het aantal emigranten nam sterk toe rondom de periode van de onafhankelijkheid van Suriname. Uit vrees kozen toen velen om te migreren naar de rijke landen. Het grootste deel migreerde toen naar Nederland. Rond deze periode migreerden ongeveer 40.000 Surinamers naar Nederland (Ham, 2008, p.17).

---

³ De Indianen werden naar Nederland mee genomen, om het verzet van de Indianen te verbreken. Dit was als een middel om de indianen aan de Europeanen te binden. De bedoeling was dat deze groep in Nederland de taal, de huishouding en koken zou leren (Budike, 1982, p.14).

Volgens de schatting van Prof. Marten Schalkwijk leven er ongeveer 400.000 personen van Surinaamse afkomst⁴ buiten de grenzen van Suriname, waarvan meer dan 80% in Nederland woonachtig zijn (Schalkwijk, 2012, p.2). Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, 2013) woonden per 1 januari 2013 in Nederland ongeveer 347.631 personen van Surinaamse afkomst in Nederland, waarvan 182.342 personen tot de eerste generatie behoren en 165.289 personen tot de tweede generatie.

In de Verenigde Staten wonen zo een 10.000 tot 20.000 personen. Op Curaçao en de overige eilanden van het Koninkrijk der Nederlanden ongeveer 10.000 personen en nog geen 5000 personen elders in de wereld (Schalkwijk, 2012). Dus de totale omvang van de Surinaamse diaspora bedraagt naar schatting ongeveer 412.000 personen (Schalkwijk, 2012, p. 3-4).

De Surinaamse diaspora woont in verschillende landen. Surinamers in het buitenland zijn vaak succesvol geweest, zoals op het gebied van sport, kunst, muziek, medische zorg en professionele dienstverlening⁵.

---

⁴Onder de Surinaamse afkomst moet het volgende worden verstaan:

- a. Zelf in Suriname geboren zijn, met uitzondering van hen wier ouders, die zelf niet van Surinaamse afkomst waren, in buitenlandse dienst of voor studie of enige andere zaak tijdelijk in Suriname vertoefden op het moment van de geboorte van die persoon.
- b. Niet in Suriname geboren zijn, maar ten minste één ouder heeft zoals bij punt a vermeld.
- c. Niet in Suriname geboren is, maar ten minste twee grootouders zoals bij punt a vermeld. (Bron: SB 2014, No. 8 Artikel 2 van Wet PSA)

De definitie die de Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in Nederland hanteert voor “afkomst” luidt als volgt: iemand die in Nederland woont (en staat ingeschreven) en van wie tenminste één ouder in het buitenland is geboren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen die zelf in het buitenland zijn geboren (de eerste generatie) en die in Nederland zijn geboren (de tweede generatie).(Bron: CBS,2000)

⁵ Voorbeelden hiervan zijn onder andere:

- Op voetbal gebied: Mijhals, Rijkaard, Seedorf en vele anderen
- Kennis gebied: S. Franker
- Op atletiek gebied: Lealitia de Vriesde
- Op medisch gebied: K. Khargi
- En op muziek en entertainment vlak Jurgen Rayman.

De diaspora onderhoudt doorgaans goede relaties met het thuisland door contact te hebben met familieleden, op familiebezoek te komen, financiële ondersteuning bieden aan de familieleden (Lodewyckx, Notteboom & Michielsen, 2012, p.6).

Er zijn verschillende landen in de wereld die een diasporabeleid voeren dat zowel in het voordeel van het land als van de diaspora werkt. Enkele landen zijn: China, India, Filipijnen, Mexico, etc. (Newland & Patrick, 2004, p.3). Suriname heeft op dit moment nog geen diasporabeleid ontwikkeld. Dit is althans in geen enkel document te vinden⁶.

Uit onderzoeken / studies blijkt echter dat de diaspora van groot belang is voor Suriname, vooral indien gekeken wordt naar de remittances die de Surinaamse diaspora naar Suriname overmaakt (Jethu, A & Jethu C, 17 december 2012). In 2012 werd door de diaspora een bedrag van ongeveer US\$113miljoen naar Suriname overgemaakt. Dit was 0,9% minder dan in 2011(Cairo, 2013). En in het jaar 2010 werd er ongeveer US\$120 miljoen overgemaakt naar Suriname (Pross, 2012). Gezien het feit, dat het grootste deel van de Surinaamse diaspora in Nederland woonachtig is, zal het onderzoek beperkt worden tot de Surinaamse diaspora in Nederland.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Welke rol zou de Surinaamse diaspora in Nederland kunnen spelen voor de sociale en economische ontwikkeling van Suriname?

De centrale vraag wordt ondersteund door enkel deelvragen, die luiden als volgt:

1. Wat wordt onder de Surinaamse diaspora verstaan?
2. Waarin komt de relatie tussen de mensen in diaspora en hun land van oorsprong tot uiting?
3. Welke voordelen kan Suriname hebben door de band met de diaspora te versterken?
4. Hoe denkt de diaspora zelf over de relatie met Suriname?

---

⁶ Ik heb ook beoogd om een afspraak met functionarissen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken te maken om over dit onderwerp meer informatie via dit ministerie te krijgen, echter zonder resultaat. Ook een formele poging van mijn begeleider Drs. M. Hassankhan om een afspraak te maken met het Ministerie heeft tot op 30 juni 2014 geen positief antwoord opgeleverd.

Doel van dit onderzoek

Een inzicht te krijgen in de rol en betekenis van de Surinaamse diaspora teneinde een bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling van een diasporabeleid en ook aan Suriname.

Relevantie

Maatschappelijk: Er wordt getracht om aan de lezer een eenvoudig en overzichtelijk beeld te geven over de Surinaamse diaspora en de bijdrage die de diaspora aan de ontwikkeling van Suriname kan leveren. Tevens zal dit onderzoek relevant zijn voor beleidsaanbevelingen.

Wetenschappelijk: Dit onderzoek kan een bijdrage leveren aan de theorievorming van de Surinaamse diaspora en haar nut voor Suriname.

Methode

Dit onderzoek is gebaseerd op de kwalitatieve methode van onderzoek, omdat het een beschrijvend - analytisch onderzoek is, waarbij met bestaande literatuur, rapporten en cijfermateriaal een beeld wordt gegeven over het belang van de Surinaamse diaspora in Nederland op sociaal en economisch gebied.

De thesis is gebaseerd op:

Een literatuurstudie, over theoretische aspecten van migratie en diaspora, welke nodig is om een beter inzicht te krijgen in het begrip 'diaspora' en de hieraan gerelateerde onderwerpen. Hiermee wordt getracht te komen tot verantwoorde uitspraken over het nut van diaspora op sociaal en economische gebied. Verder door het bestuderen van bestaande documenten (documentenonderzoek) en vervolgens de informatie uitwerken en verwerken. Ook door het raadplegen van bestaande bronnen zoals krantenartikelen en tijdschriften en informatie verzamelen via de verschillende beschikbare websites.

Opbouw van de thesis

- Hoofdstuk 1 bevat de theorievorming over het begrip diaspora en er wordt een vergelijking gemaakt tussen diaspora en transnationalisme. Verder wordt er over remittances gesproken die enorme bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van het land van herkomst. Ten slotte wordt het begrip Surinaamse diaspora gedefinieerd.
- In hoofdstuk 2 wordt de Surinaamse diaspora in Nederland als ontwikkelingsinstrument voor Suriname behandeld. Het accent ligt bij de sociale en economische ontwikkeling van Suriname. Tevens worden de mogelijke positieve en negatieve invloeden van remittances op het land van herkomst behandeld.
- In hoofdstuk 3 wordt er gekeken naar enkele landen met een diasporabeleid. Ook wordt in dit hoofdstuk de aspecten van een het Surinaamse diasporabeleid behandeld.
- Het geheel wordt afgesloten met conclusies en aanbevelingen.

Hoofdstuk 1 Diaspora in historisch perspectief bekeken

Inleiding

Het begrip diaspora stamt af van het Griekse woord '*diasperien*⁷'. Historisch gezien betekent diaspora; het emigreren. Zonder migratie is diaspora onmogelijk (Iroegbu, 2005, p.125). Diaspora zou dus moeten betekenen: de verspreiding van (een deel) de bevolking over de grenzen van het land van oorsprong.

§ 1.1 Definities van het begrip diaspora

In de literatuur zijn er verschillende definities te vinden van het begrip diaspora. Bij de definiëring van het begrip diaspora kijkt iedere auteur naar een ander aspect of bekijkt de zaak uit een andere invalshoek. Volgens Cohen (2009) zijn alle auteurs het wel mee eens dat de Joodse diaspora de kern moet zijn om het begrip diaspora te kunnen verklaren (Cohen, 2009, p. 34) en wel omdat het woord diaspora in het Westerse geschiedenis voor het eerst werd gebruikt in 586 V. Chr. Na de vernietiging van de eerste Joodse Tempel in Jeruzalem. Met deze term werd de Joodse verspreiding uit Palestina aangeduid (Braziel & Mannur, 2003, p. 1–2)

Volgens Sheffer moet de definitie van diaspora voldoen aan twee criteria, namelijk:

- In de eerste plaats moet er sprake zijn van het permanent gevestigd zijn. Dit zou te operationaliseren zijn door alle migrantengroeperingen te nemen waarbij minstens een tweede generatie aanwezig is.
- In de tweede plaats is de politieke betrokkenheid met het thuisland van doorslaggevende betekenis. Daarmee wordt bedoeld dat ook in den vreemde men (al naar gelang van de mogelijkheden) de belangen van de staat (respectievelijk het thuisland) behartigt, waartoe men zich rekent (Amersfoort, 2001, p. 14).

Robin Cohen vindt dat de definitie van het begrip diaspora aan een breder criterium moet voldoen, namelijk,

1. Verspreiding van een thuisland, vaak door een traumatische gebeurtenis, naar twee of meerdere gebieden buiten dat vaderland.
2. Óf, expansie vanuit een vaderland op zoek naar werk, voor handel of kolonisatie.
3. Een collectieve herinnering en mythe rond het vaderland.

---

⁷Diasperien kunnen we verdelen in twee woorden namelijk '*dia*' dat over de grenzen betekent en '*sperien*' dat het verspreiden of het uitzaaien van zaden betekent ((Braziel & Mannur, 2003, p. 1)

4. Een idealisatie van het vaderland en een collectieve toewijding tot het onderhouden, herstellen, beveiligen en zelfs de creatie van dit vaderland.
5. Het gevolg van deze gedeelde herinneringen is de mythe (wens) die ontstaat over de terugkeer naar het thuisland. Deze wens is vaker ingebeeld dan vertaald naar realistische doelen.
6. Een sterk etnisch bewustzijn dat over een langere periode wordt vastgehouden, en is gebaseerd op een gevoel van onderscheid, een gezamenlijke geschiedenis en het geloof in een gezamenlijk lot.
7. Een moeizame relatie met het gastland, dat de indruk wekt dat de diaspora niet geaccepteerd wordt of dat een nieuwe ramp de bevolking kan overkomen.
8. Een gevoel van meeleven en eenheid met andere groepen in andere landen
9. De mogelijkheid tot een duidelijk creatieve, verrijkend leven in een gastland met een tolerantie voor pluralisme (Cohen, 2009, p. 17).

Steven Vertovec (1999, p. 2-3) gaat niet zo zeer in op het criterium waaraan de definitie van diaspora moet voldoen, maar meer op de bredere betekenis ervan. Volgens hem wordt de term diaspora tegenwoordig gebruikt om een praktische beschrijving te geven van samenlevingen die verbannen of gemigreerd zijn. Dat wil zeggen dat deze gemeenschappen geboren zijn op een ander grondgebied dan op het grondgebied waarop zij zich nu bevinden en waarvan de sociale, economische en politieke netwerken uit steken over de grenzen van die staten of zelfs overspannen zijn door de gehele wereld (Vertovec, 1999, p.2)

Vertovec (1999) is verder de mening toegedaan dat het begrip diaspora op dit moment drie betekenissen heeft, te weten:

- a) Diaspora als een sociale vorm. Deze verwijst naar het proces van de verspreiding en het proces van institutionalisering. Hierbij gaat het om de sociale relaties binnen de diaspora. Deze sociale relaties zijn gebaseerd op historische en geografische afkomst van de diaspora. Daarnaast spelen de politieke oriëntaties en de economische strategieën van de diaspora een heel belangrijke rol, want de diaspora kan een grote invloed uitoefenen op zowel het land van herkomst als het land van vestiging. De economische strategieën van de transnationale groepen die de diaspora vertegenwoordigen kunnen gezien worden als nieuwe bron en kracht in de internationale wereld. De economische prestatie van bepaalde diasporagemeenschappen wordt gezien als het gevolg van wederzijdse bundeling van krachten en middelen, overdracht

van kredieten en verrichten van diensten tussen de familie, verwanten of leden van de diaspora.

- b) Diaspora als een soort van bewustzijn. Dit richt zich op de 'state of mind'. Dit betreft de identiteit van de diaspora en de verscheidende ervaringen die de diaspora bezit.
- c) Diaspora als een vorm van culturele productie. Deze benadrukt de stromingen van de (culturele) objecten, subjecten, denkbeelden. en de manier waarop deze overstijgen of veranderen. Centraal hierbij staat de productie en reproductie van culturele fenomenen die bijvoorbeeld kunnen ontstaan door generatieverschillen. De tweede generatie speelt hier een belangrijke rol, omdat zij immers opgroeit in verschillende contexten (Vertovec, 1999, p. 2-19).

Ondanks het feit dat er verschillende definities van het begrip diaspora bestaan, zijn volgens Oonk de geleerden toch eens met elkaar (Oonk, 2008, p. 14) dat voor het definiëren van het begrip de volgende twee kenmerken noodzakelijk zijn, te weten:

- In de eerste plaats moet er sprake zijn van een verspreiding vanuit het vaderland naar twee of meerdere staten. De reden van verspreiding kan variëren van traumatische gebeurtenissen tot het zoeken naar een beter werkgelegenheid.
- En in de tweede plaats moet er sprake zijn van een collectieve, meestal ideologische band met het thuisland.

Indien we de bovenstaande definities in acht nemen, kan de Surinaamse diaspora als volgt worden geformuleerd:

Onder de Surinaamse diaspora moet worden verstaan personen van Surinaamse origine die in het buitenland zijn gevestigd met hun partners en hun nakomelingen. Hierbij moet er een zekere band, hetzij politiek of economisch of emotioneel, met Suriname worden ervaren en onderhouden.

§1.2 Transnationalisme

Volgens Amersfoort (2009, p. 21) wordt in de migratieliteratuur de begrippen diaspora en transnationalisme dikwijls min of meer als synoniemen gebruikt. Echter zijn deze begrippen geen synoniemen van elkaar.

Het begrip transnationalisme kan gedefinieerd worden als een verkeer van mensen, ideeën, goederen en kapitaal over de nationale grenzen op een zodanige wijze die de nationaliteit als aparte categorieën van identificatie, economische organisatie, en politieke samenstelling ondermijnd (Braziel & Mannur, 2003, p. 8).

Bij diaspora gaat het min of meer over, het verplaatsen van mensen van de ene staat naar de andere staat, dit kan zowel vrijwillig als gedwongen zijn. De transnationalistische benadering is veel ruimer dan de diasporabenadering. Waar diaspora alleen handelt over de verplaatsing van migranten, handelt transnationalisme ook over informatie via cybernetica, als ook de handel in goederen, diensten en kapitaal over de geografische grenzen door middel van multinationale coöperaties (Braziel & Mannur, 2003, p. 8). Bij transnationalisme gaat het de ene keer over individuen, de andere keer over netwerken van individuen of over gemeenschappen, terwijl soms instituties of overheidsbeleid centraal staan (Amersfoort, 2001, p. 29). Bij diaspora gaat het altijd over de migrantengemeenschap en hun nakomelingen, die permanent gevestigd zijn in het vestigingsland en relaties onderhouden met elkaar en met het “vroegere thuisland” (Amersfoort, 2009, p. 13).

§ 1.3 Migratie

Op zoek naar een beter leven en toekomst migreert men van het ene land naar het ander land. Zonder migratie is diaspora onmogelijk. Mensen migreren al zolang als de mensheid bestaat. Veertigduizend jaar geleden, bewogen onze verre voorouders zich langzaam aan vanuit Afrika naar het Noorden, richting Azië en Europa en tenslotte ook naar Amerika (Ronde, 1 juli 2008). Ook nu bewegen mensen zich over de hele wereld op zoek naar welvaart, geluk en een beter leven.

Volgens Khaliya Ronde (Ramkisor, 2011, p.14) zijn er verschillende soorten migraties te weten:

1. Kennismigratie: bijvoorbeeld, topmanagers die naar een ander land gaan om daar een bedrijf op te zetten. Kennismigratie is niet alleen ondernemerschap. Onder kennismigratie kan ook worden verstaan, iedere migrant die hoogopgeleid is, dat wil

zeggen iedere migrant met tenminste een universitaire/ hbo- kwalificatie (Berkhout, Smid & Volkenrik, 2010, p.3)

2. Seizoenmigratie: goedkope arbeidskrachten uit bijvoorbeeld Bulgarije, die tijdens het seizoen aardbeien of komkommers komen plukken in Nederland.
3. Tijdelijke migratie: bijvoorbeeld studenten die zich voor één of meer jaren voor studietoelagen in het buitenland vestigen.
4. Politieke vluchtelingen: mensen die vluchten voor het regime in hun land of voor andere groepen omdat zij zich niet veilig voelen in hun thuisland.
5. Gezinshereniging: deze zijn mensen die verliefd worden op iemand uit een ander land en hun partner volgen naar zijn of haar land. Ook hereniging met gezinsleden waar meer dan één lid zich in het buitenland heeft gevestigd (Ramkisor, 2011, p.14).

§ 1.3.1 Het ontstaan van de Surinaamse bevolking

Door de slavernij (slavenhandel) en contractarbeiders is er tegenwoordig sprake van de Afrikaanse, Chinese, Indiase en Javaanse diaspora in Suriname. De 'Afrikaanse diaspora', ontstond aan het begin van de 16de eeuw toen de Europeanen begonnen met de slavenhandel. Er werden toen slaven uit West-Afrika gehaald. Deze moesten gedwongen hun vaderland verlaten en werden verspreid over verschillende delen van Noord – Amerika, Zuid – Amerika en het Caraïbische gebied (Brazier & Mannur, 2003, p. 1-2). Naar schatting zijn er meer dan 12 miljoen West-Afrikanen gedurende de periode van de slavernij, welke in 1502 begon, over de "nieuwe wereld" verspreid (Brazier & Mannur, 2003, p. 2).

Na de afschaffing van de slavernij werden er contractarbeiders of immigranten geïntroduceerd. Deze immigranten werden in de meeste gevallen ook gedwongen of vrijwillig gehaald uit China, India, Indonesië en later uit Java en moesten voor een periode van vijf jaar werken op de plantages (Meel, 1985, p.134-135). Na afloop van hun contractperiode mochten de immigranten terug gaan naar hun vaderland of ze konden in de koloniën blijven wonen.

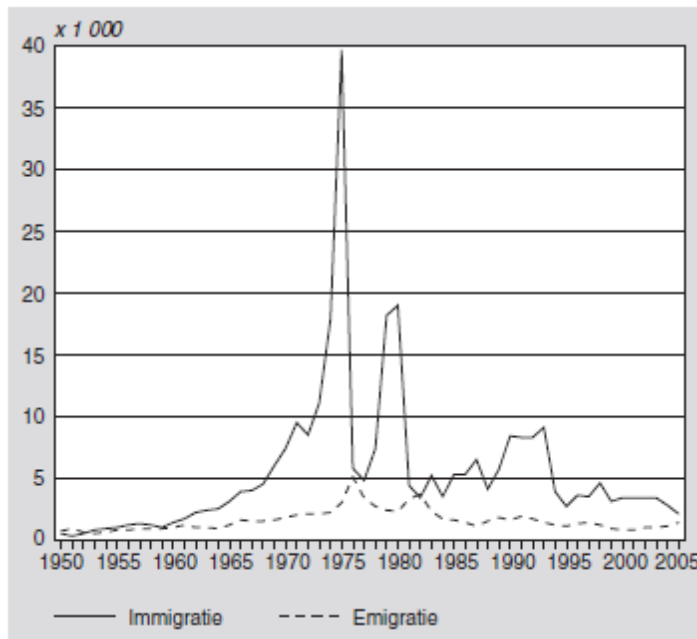
§ 1.3.2 De emigratie uit Suriname en het ontstaan van de Surinaamse diaspora

Er zijn verschillende indelingen te vinden over de emigratie van uit Suriname naar Nederland. Volgens Willemsen (2001, p.103-104) kan het emigratieproces onderverdelen in 3 fasen, nl. :

- De **eerste fase** loopt ruwweg vanaf de koloniale tijd tot de onafhankelijkheid van Suriname, in deze periode was de emigratie uit Suriname heel erg gering (Willemsen, 2001,p.103). Tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog bleven Surinamers uit de hoogste klasse de boventoon voeren in de migratie. Maar er gingen in deze periode ook Surinamers uit de middenklasse voor Studie naar Nederland. Sommige gingen op eigen kosten, en andere kregen de zogenaamde koloniale beurzen, die beschikbaar waren gesteld voor voorgezette- en beroepsopleidingen (Budike, 1982, p. 22). Naast de eerder genoemde groepen ging er ook een klein aantal Surinamers uit de lager inkomensgroepen, waarvan het merendeel door werken in eigens levensonderhoud voorzag en daarnaast een avondstudie volgde (Budike, 1982, p. 22). Ook migreerden meeste Surinamers voor werkgelegenheid, omdat zij in Nederland vijf keer zoveel konden verdienen dan in Suriname. Daarnaast konden zij aanspraak maken op diverse sociale voorzieningen, zoals de ziekte en ongevallenwet (Budike, 1982, p.41).
- De **tweede fase** start met de massale emigratie uit Suriname, dat wil zeggen de tijd vlak voor de onafhankelijkheid, en gaat door tot het midden van de jaren negentig. In deze fase werd het hoogtepunt uit de migratie geschiedenis van Suriname in de jaren '74 en '75 bereikt. Deze groep kunnen we in principe als gedwongen migratie classificeren, omdat typerend voor deze periode was dat zelfs mensen die een redelijk bestaan leidden uit Suriname vertrokken, omdat zij van oordeel waren dat hun bestaan op langere termijn een wankel basis zou krijgen door de politieke perspectieven die zij zagen (Budike, 1982,p.74). Anders dan in de eerste fase vertrokken de meeste migranten vrij onvoorbereid naar Nederland. Zij wilden zo snel mogelijk uit Suriname vertrekken, in ieder geval vóór de datum van de onafhankelijkheid. In deze fase emigreerden er veel Surinamers naar Nederland met een relatief lage opleiding (Willemsen, 2001, p.104).
- De **derde fase** begint rond 1995 en loopt tot heden. De derde fase laat een kwalitatieve omslag zien in de samenstelling van de groep Surinamers. Deze is even divers als complex van aard geworden. Er zijn grote verschillen in leeftijd, huwelijkspatroon, sociaal-economische positie en burgerschap. Allereerst diversiteit in leeftijd. Er kan gesproken worden van een eerste, tweede en zelfs derde generatie Surinamers. De

maatschappelijke positie van deze generaties verschilt sterk. Zo heeft de tweede generatie meerendeels een Nederlandse opvoeding (Willemsen, 2001, p.104).

Figuur 1: *De migratie van uit Suriname naar Nederland 1950-2005*

Bron: Choennie & Haarlem, 2007, p.74.

Gedurende de Binnenlandse Oorlog in Suriname die vanaf 1986 tot en met 1992 duurde migreerden ongeveer 10.000 personen naar Frans-Guyana (Reformatisch Dagblad, 24 juni 1987, p.7). Tijdens de oorlog werden dorpen en delen van het binnenland aangevallen en verwoest; wegen, water- en elektriciteitsvoorzieningen, overheidsgebouwen, bedrijven, poliklinieken en scholen werden vernield (Niekerk, 2005, p.9). Door deze verergerde situatie vertrokken vele binnenlandse bewoners naar ons buurland Frans-Guyana. Van de vluchtelingen keerde een deel nooit terug, omdat zij het leven daar beter ervaren dan in Suriname (Vries, 2005, p. 9–10). Tegenwoordig bedraagt de Surinaamse diaspora in Frans-Guyana naar schatting ongeveer 21.600 personen (Frans in Suriname, 14 oktober 2012).

Tabel 1: *Bevolkingsprognose over het aantal personen van Surinaamse afkomst in Nederland*

Jaar	Verwachtbare omvang
2015	355.576
2020	368.410
2030	327.984
2040	391.619
2050	493.707

Bron: *Centraal Bureau voor de Statistiek Nederland, 13 december 2012.*

Uit de tabel hierboven kan geconcludeerd worden, dat door de jaarlijkse emigratie naar Nederland zal blijven toenemen, als gevolg hiervan zal de Surinaamse diaspora in Nederland in aandeel blijven groeien.

§1.4 Diaspora en ontwikkeling

Diasporagemeenschappen kunnen een enorme bijdrage leveren aan de ontwikkeling van hun land van herkomst. Zij kunnen een mogelijke 'brugfunctie' vervullen in de bilaterale verhoudingen (Lodewyckx & Michielsen, 2012, p. 10). Door hun kennis en expertise van het land van herkomst en het land van verblijf zouden diasporagemeenschappen een rol spelen bij het ontwikkelen van beleid van het land van herkomst. Vaak behouden de diasporagemeenschappen de band met hun achtergebleven families in het land van herkomst en sturen zij goederen of gelden aan hun families voor hun verdere ontwikkeling (Adviesraad Internationale Vraagstukken, 2006, p. 4)

In de ruimst mogelijke zin verwijzen deze remittances naar geldtransfers of transfers in natura van de ene plaats naar de andere plaats. In de literatuur verstaat men hieronder vooral de internationale transfers naar ontwikkelingslanden (Bruyn T de & Wets, 2006, p. 1). Deze financiële stromen omvatten:

1. Geld dat door individuele migranten en andere leden van de diasporagemeenschappen worden verstuurd naar familie / vrienden die in het land van herkomst zijn achtergebleven.
2. Financiële investering in huizen of bedrijven en spaartegoeden bij banken in landen van oorsprong.

3. Een ander vorm van remittances zijn de giften aan liefdadigheidsprojecten door individuele migranten of migrantenorganisaties voor hulpprojecten in het land van herkomst (Bruyn T de & Wets, 2006, p. 1).

Remittances kunnen individueel of collectief van aard zijn. De eerste soort verwijst naar overmakingen, gedaan door individuele migranten. De laatste soort omvat, overmakingen die bestaan uit geld dat door meerdere migranten bij elkaar is gebracht om naar het land van herkomst te verzenden. Een goed voorbeeld van collectieve remittances is de Home Town Associations⁸ (HTA) in Mexico (Bruyn T de & Wets, 2004, p. 6). Een ander voorbeeld hiervan is de Wingroep vrienden van Nickerie (Stichting VNN). Deze stichting heeft tot doel het bevorderen en behartigen van de materiële en immateriële belangen van de Nickeriaanse gemeenschap in de ruimste zin van het woord.

---

⁸HTA zijn organisaties die mogelijk maken dat immigranten uit een zelfde stad of regio om banden met het thuisland te onderhouden en dit materieel te ondersteunen. HTA's vertegenwoordigen ook transnationale identiteiten die haar wortelen ondervinden in zowel het land van herkomst van de migrant als het land van vestiging (Bruyn T de & Wets, 2004, p. 49).

Hoofdstuk 2 De Surinaamse diaspora in Nederland als instrument voor ontwikkeling in Suriname

Inleiding

Migrantengemeenschappen of diasporagemeenschappen kunnen een enorme bijdrage leveren aan de ontwikkeling van hun landen van herkomst. Door hun kennis, ervaringen en innovatieve ideeën die zij opgedaan hebben in hun land van vestiging, kunnen zij een rol spelen bij de ontwikkeling van het beleid in het land van herkomst. In tegenstelling tot andere buitenlandse deskundigen begrijpen migranten welke sociale en economische problemen er spelen in hun herkomstland en wat de oorzaken hiervan (Adviesraad Internationale Vraagstukken, 2006, p.4).

§ 2.1 De relatie tussen Suriname en Nederland

Nederland en Suriname hebben een bijzondere relatie. Een geschiedenis van meer dan 300 jaar verbindt beide landen. In 1667 kwam Suriname in handen van Nederland (Ham, 2008, p.17). Met het Koninkrijk statuut van 1954, behoorde Suriname tot 25 november 1975 als rijksdeel van het Koninkrijk der Nederlanden. Suriname had toen autonomie verkregen met uitzondering op het gebied van defensie en buitenlands zaken (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2004, p. 9).

Suriname, Nederland en België zijn de enige landen ter wereld waar Nederlands de officiële taal vormt. De gedeelde geschiedenis, de gemeenschappelijke taal en de sociale netwerken tussen beide landen vormen de basis voor een blijvende sterke verwevenheid tussen de beide samenlevingen. Vooral de laatste jaren heeft deze verwevenheid voor een forse toename van initiatieven en activiteiten gezorgd. In het bijzonder op het terrein van taal, cultuur, onderwijs, sport, gezondheidszorg, landbouw, milieu en huisvesting (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2011, p. 2). Dit heeft niet alleen geleid tot een verbreding van de relatie, maar ook tot een vermaatschappelijking; een betrokkenheid van een veelvoud van actoren uit zeer diverse onderdelen van beide samenlevingen (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2011, p. 2).

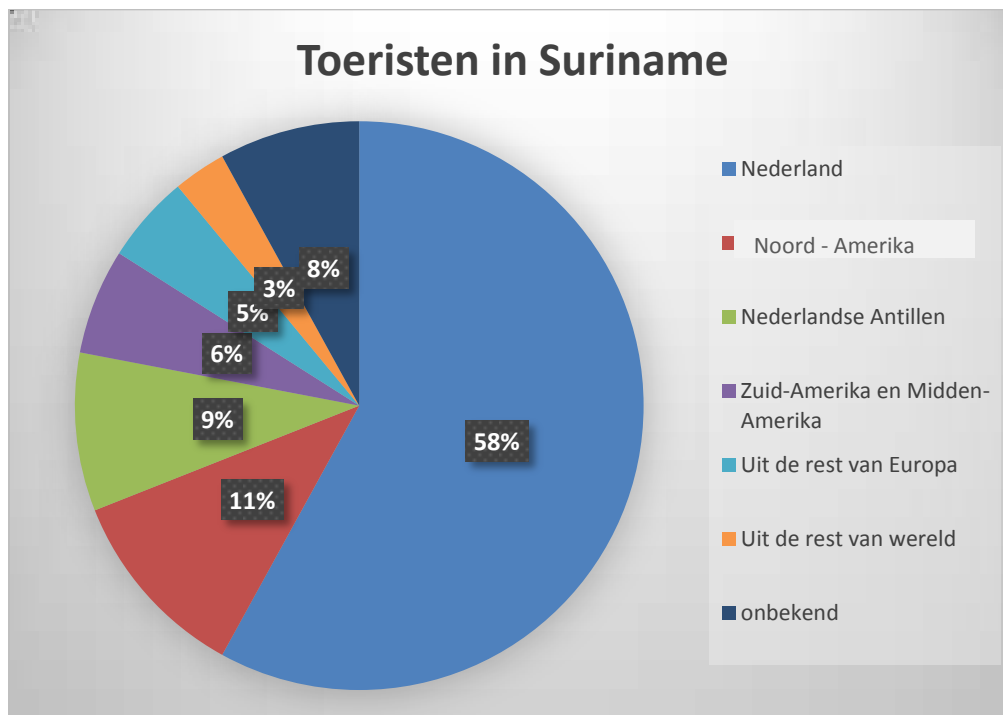
Het personenverkeer tussen Nederland en Suriname is intensief: over en weer vindt familie- en vriendenbezoek plaats. Nederlanders met een Surinaamse achtergrond keren terug naar Suriname, Nederlandse toeristen brengen een bezoek aan Suriname, Nederlandse studenten lopen stage in Suriname en Surinamers studeren in Nederland (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2011, p. 2).

Volgens het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken wordt de Surinaamse gemeenschap in Nederland zeer nauw betrokken bij de Surinaamse bevolking en de ontwikkelingen in Suriname (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2011, p. 2).

Uit een analyse gedaan door Keith Nurse over het doel van een bezoek naar Suriname blijkt, dat 45% voor familie- en vriendenbezoek naar Suriname komt, 35% voor zakenrelaties, 17% voor plezier en 3% voor andere doeleinden (Keith, 2012,p.14)

Verder blijkt uit de analyse van Keith Nurse⁹, dat de bezoeker aan Suriname in het jaar 2007, de grootste groep van bezoekers (58%) uit Nederland kwamen, gevolgd door 11% uit Noord-Amerika, 9% uit de Nederlandse Antillen, 6 % uit Zuid-Amerika en Midden-Amerika, 5% uit de rest van Europa, 8% onbekend, en ten slotte 3% uit de rest van de wereld (Keith , 2012, p.14). Indien we het aantal bezoeken onderverdeeld naar nationaliteit, grafisch weergeven, dan ziet dat als volgt uit:

Figuur 2: *Toeristen in Suriname onderverdeeld naar hun regio van herkomst*

Bron: Eigen

⁹ Dr. Keith Nurse is het directeur van *Shridath Ramphal Center for International Trade Law, Policy and Services* aan de universiteit van de West Indies. Hij houdt zich veel bezig met diaspora and Tourism studies. Een van de recente studie van hem is de *Globalization, Diaspora and Caribbean Popular Cultures* (Policy Innovations, 1 mei 2008)

§ 2.2 De ontwikkelingshulp versus remittances

Suriname ontving vanaf 1948 ontwikkelingshulp van Nederland in de vorm van financiële en technische hulp (Dyck, 2004, p. 2). Het officiële doel van de ontwikkelingshulp was om Suriname te helpen zich beter te ontwikkelen om een hogere levensstandaard te bereiken. De ontwikkelingshulp was in die periode noodzakelijk, omdat Suriname een tekort had aan financiële middelen voor de ontwikkeling van het land (Dyck, 2004, p. 2). De ontwikkelingshulp werd gebruikt om de meer jaren ontwikkelingsplannen te financieren, zoals het welvaartfonds, het Tienjarenplan en het Vijftienjarenplan (Dyck, 2004, p.70).

Bij de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 besloten Nederland en Suriname een Verdrag aan te gaan over de steun die Nederland in de daarop volgende jaren aan Suriname zou geven. Er werd toen overeengekomen dat Nederland voor 3,5 miljard, de toenmalige Nederlandse gulden, (dit is gelijk aan € 1, 6 miljard) aan ontwikkelingshulp zou verlenen aan Suriname. In het ontwikkelingssamenwerkingsverdrag werd de bereidheid van Nederland vastgesteld om financieel bij te dragen aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Suriname, met de nadruk op de economische groei en spreiding van welvaart (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2004, p. 9). Naast de verdragsmiddelen werden er ook additionele fondsen¹⁰ voor Suriname beschikbaar gesteld. Alles samen werd een bedrag van 4,3 miljard, de toenmalige Nederlandse gulden, beschikbaar gesteld voor Suriname (Dyck, 2004, p. 2-3).

Deze middelen hebben een lange tijd de bilaterale relatie tussen Suriname en Nederland gekleurd. Afhankelijk van de politieke ontwikkelingen in Suriname werd deze hulp geregeld en tijdelijk opgeschort door Nederland. Perioden waarin de ontwikkelingshulp werd opgeschort door Nederland:

- **1982-1987:** de ontwikkelingshulp van Nederland aan Suriname werd na de 8 december-moorden, in 1982, voor het eerst stopgezet. De eerste hervatting van de hulp vond plaats in de periode tussen 1988-1991 (Kruijt & Maks, 2001, p. 33-34).
- **1991-1997:** de moeizame op gang gebrachte ontwikkelingshulp werd echter onderbroken door het voor de tweede keer opschorten van de ontwikkelingshulp aan Suriname, nu naar aanleiding van de telefooncoup van december 1990. De tweede hervatting van de ontwikkelingshulp was in 1997 (Kruijt & Maks, 2001, p. 36-37).

---

¹⁰ Dit waren uitstaande schulden van ruim 515 miljoen gulden die kwijt gescholen werd en ook in het verleden gecommitteerde maar nog niet bestede middelen van ongeveer 350 miljoen gulden die beschikbaar werd gesteld (Dyck, 2004, p. 3).

- **1997-2000:** de opschorting van de hulp in 1997 vond onder meer dramatische omstandigheden plaats en leidde tot minder ontwrichtende gevolgen. De opschorting vond plaats naar aanleiding van de aflasting van het beleidsoverleg door President Wijdenbosch van december 1997. De opschorting van de hulp betekende het blokkeren van de financiële ruimte voor projectidentificatie en formulering van Surinaamse ruimte. De hervatting van deze opschorting vond plaats in het jaar 2000 (Kruijt & Maks, 2001, p. 40-41).
- **2012:** Na aanneming van de amnestie wet in Suriname tegen de verdachten van de december moorden van 1982 werd de ontwikkelingshulp wederom stopgezet. Het gaat om een bedrag van € 6 miljoen (De Telegraaf, 2012). Vermeldenswaard is, dat alle gelden van de Nederlandse ontwikkelingshulp vóór de verkiezingen van 2010 waren gealloceerd. De Nederlandse ontwikkelingshulp was dus in feite in 2010 al opgedroogd, maar er waren wel nog lopende projecten.

Suriname en Nederland kwamen in 2005 overeen de brede ontwikkelingssamenwerkingsrelatie binnen vijf jaar af te bouwen. Inmiddels waren voor alle verdragsmiddelen een bestemming gevonden. Hierdoor ontstond ruimte voor een andere relatie met Suriname. Een relatie die uitgaat van de begrippen 'zakelijk, betrokken, gelijkwaardig' (*Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 2011, p.2*). Daarnaast ging het om een verdere vermaatschappelijking van de onderlinge contacten. Het gaat niet langer om relaties van overheid tot overheid, maar veeleer om relaties van maatschappij tot maatschappij (dit komt tot uiting tot Ngo's en Nederlandse gemeenten) (*Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 2011, p. 3*).

Nadat regering Bouterse in 2010 de verkiezingen had gewonnen, is de officiële relatie tussen beide landen bekoeld, aangezien Nederland te kennen had gegeven dat president Bouterse niet welkom was in Nederland (Hankel, 19 juli 2010). Nu de verdragsmiddelen tussen Suriname en Nederland zijn opgedroogd, is de ontwikkeling van Suriname primair afhankelijk van de inzet en visie van Suriname zelf. Het is dan van groot belang dat Surinamers, waar zij ook mogen verblijven, door Suriname worden uitgenodigd om mee te denken en te werken aan het realiseren van een sociaaleconomisch beleid voor Suriname (Republiek Allochtonië, 22 augustus 2010). Nu zullen zowel de financiële overmakingen (materiele remittances) als *social remittances*¹¹ een belangrijke rol kunnen spelen bij de ontwikkeling van het beleid in Suriname.

---

¹¹ Met hun ervaring, kennis, sociale en politieke waarden en ideeën, en transnationale contacten leveren

Indien er gekeken wordt naar de Surinaamse diaspora in Nederland, kan gezegd worden dat de vele activiteiten die plaats vinden tussen Nederland en Suriname een grote bron van inkomsten en kennis vormen voor Suriname (Ham, 2008, p. 22). Individuen en organisaties onderhouden contacten en regelmatig vinden er familiebezoeken of zaken- en toeristenreizen plaats (Ham, 2008, p. 22). De bezoeken genereren grote hoeveelheden inkomsten. Daarnaast steunen veel individuen in Suriname hun familie in Suriname. Het is moeilijk een precieze schatting van het bedrag dat Suriname vanuit Nederland aan remittances ontvangt te maken, omdat een groot deel wordt verstuurd via informele kanalen. Zowel het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken als Unger en Siegel (2006, p.18) schatten de totale stroom van remittances rond €100 miljoen (Ham, 2008, p. 22). De Consumentenbond (2005, p. 47) schat dat het totale bedrag zelfs rond €115 miljoen zal liggen. Ook blijkt uit het onderzoek van Unger en Siegel dat in 2005 ongeveer 50% van de Surinaamse bevolking remittances uit Nederland ontving (2006. P.120).

Volgens de cijfers van zowel de Wereld Bank als het Internationaal Monetair Fonds (IMF) blijken dat in 2010 gemiddeld 120 miljoen US dollars op jaarbasis naar Suriname via legale kanalen zijn binnengekomen. Met de illegale / informele overmakingen wordt het bedrag op ruim boven 200 miljoen US dollar geschat (Pross, 20 maart 2012).

Het is onzeker hoe de geldstroom naar Suriname zich in de tijd zal ontwikkelen. Volgens Unger en Siegel (2006 p.26) blijft de geldstroom gelijk, ondanks de banden met Suriname per generatie zal verzwakken. De omvang van de geldstroom zal constant blijven, omdat de verwachting is dat de Surinaamse diasporagemeenschap zijn achtergebleven familieleden niet zal verwaarlozen, en zal daarom geld blijven overmaken naar Suriname (Unger & Siegel, 2006, p.119). Dit vormt een nieuwe stroom van inkomen voor Suriname (Unger & Siegel, 2006, p.119).

§ 2.3 De mogelijke invloed van remittances

Het debat over de invloed van remittances op het land van herkomst is verre van afgesloten. De meeste theorieën en conclusies zijn gebaseerd op empirische studies en/of analyses van Macro-economische gegevens (De Bruyn & Wets, 2004, p. 9). Omdat deze laatste enkel rekening houden met officiële transferkanalen en de eerste zeer context-specifiek zijn, is het dan ook moeilijk om algemeen geldende conclusies te trekken. Daarenboven focust het meeste onderzoek zich op de economische invloed van financiële remittances en worden de sociale

---

migranten een belangrijke bijdrage aan de herkomstlanden.

effecten nauwelijks onder de loep genomen (De Bruyn & Wets, 2004, p. 9). Tabel drie somt enkele positieve en negatieve effecten op het land van herkomst.

Tabel 2: Positieve en negatieve invloed van remittances

Positieve invloed	Negatieve invloed
Bijdrage tot de lopende rekening van de betalingsbalans	Afhankelijk van de situatie en beleid van de remittances zendende landen
Stabiliserende rol in de nationale economie	Voornamelijk aangewend voor consumptie en niet productieve doeleinden
Verhoging levensstandaard	
Creëren financiële ruimte voor besteding van andere inkomsten	Inflatie kan worden veroorzaakt
Vorm van sociale zekerheid	Ontvangers worden afhankelijk van remittances en verwaarlozen inheemse productieve activiteiten
Stimuleren indirect de lokale economie door verhoogde consumptie	
Bron van sparen en investeren	
Ontwikkeling van sociale infrastructuur	
Verbetering van de inkomensverdeling	

Bron: Bruyn, T. & Wets, J. (2004), p.10.

§ 2.3.1 Positieve invloed

Op macro-economisch niveau dragen transfers bij tot de lopende rekening van de betalingsbalans, zij zijn een bron van buitenlandse valuta en financieren zij de import (Bruyn & Wets, 2004,p.10). In een aantal landen overstijgen de transfers de officiële ontwikkelingshulp en vormen zij zelfs de grootste inkomstenstroom (Bruyn & Wets, 2004,p.10). Transfers kunnen tevens een stabiliserende rol spelen. Tijdens economische crisis in het land van herkomst neemt de omvang van de transfers immers vaak toe (De Bruyn & Wets, 2004, p. 10). Dit is ook in Suriname gebleken, toen vanaf de jaren '80 de zending van pakketten en geldovermakingen een grote vlucht namen.

Op micro-economisch of regionaal niveau dragen transfers bij tot een verhoging van de levensstandaard van migranten. In arme, vaak rurale gebieden laten transfers huishoudens toe om in hun basisbehoeften te voorzien en het hoofd te bieden aan tijdelijke crisissituaties, zoals droogte of tegengevallen oogsten (Bruyn & Wets, 2004, p.10). Voor veel families zijn transfers overigens niet de enige bron van inkomsten. Transfers laten dan toe om meer financiële ademruimte te hebben en openen hierdoor mogelijkheden om inkomsten voor andere doeleinden te gebruiken. Bij gebrek aan sociale zekerheidssystemen of kredieten in veel ontwikkelingsgebieden, vormen transfers een vorm van financiële bescherming en sociale zekerheid. Transfers kunnen de lokale economie stimuleren door een verhoogde consumptievraag in de regio's met families waarvan leden in het buitenland verblijven. Investerings in woningenbouw, handelspanden etc., hebben een spin off effect voor lokale bedrijven die actief zijn op deze markt (De Bruyn & Wets, 2004, pp. 11). Buiten deze indirecte economische effecten kunnen transfers natuurlijk ook rechtstreeks geïnvesteerd worden in de lokale economie.

In landen met een grote diaspora of arbeidsmigratie kunnen financiële transfers een oplossing bieden. Een voorbeeld hiervan is Mexico waar 20% van het kapitaal dat in microbedrijfjes wordt geïnvesteerd afkomstig is van internationale overdrachten / de remittances van de diaspora (De Bruyn & Wets, 2004, p. 11)

Afgezien van deze economische investeringen, dragen transfers bij tot de ontwikkeling van sociale infrastructuur van een regio of dorp. Dit zijn veelal projecten gefinancierd via collectieve transfers. Als dusdanig kunnen transfers bijdragen tot een meer billijke verdeling van de rijkdom in de regio van herkomst (De Bruyn & Wets, 2004, p. 11)

§ 2.3.2 Negatieve invloed

Op macro-economische schaal kunnen de remittances overmakingen onzeker zijn en zeer afhankelijk zijn van de situatie en het beleid in de remittances zendende landen. Bijvoorbeeld de Tweede Golfoorlog (1990-1991) en de financiële crisis in Azië (1996) brachten een vrij abrupte daling in transfers van arbeidsmigranten in deze regio's naar Zuid-Aziatische landen te wege (De Bruyn & Wets, 2004, p. 11).

Een vaak gehoorde kritiek is dat transfers enkel worden aangewend voor consumptiedoeleinden en daarom zeer weinig invloed hebben op structurele armoedebestrijding (De Bruyn & Wets, 2004, p. 11). Dit dient echter te worden genuanceerd. Voor veel families zijn transfers essentieel om in hun basisbehoeften te kunnen voorzien. In landen met hoge werkloosheidscijfers en grote armoede, zoals Bangladesh en Noord-India, zijn

arbeidsmigratie een van de weinige wegen om aan werk en inkomsten te komen (De Bruyn & Wets, 2004, p.10-11). Dit is in Suriname ook het geval geweest in de jaren '80 en '90. Zonder de remittances (geschenkzendingen) zouden vele Surinamers de moeilijke tijden niet hebben overleefd (Ganeshie, 2011, p.30). Bovendien wordt onder consumptie ook onderwijs en gezondheidszorg verstaan, onderwerpen die op lange termijn wel kunnen leiden tot (economische) ontwikkeling van de regio van herkomst. (De Bruyn & Wets, 2004, p. 12).

§ 2.4 De maatschappelijke positie van Surinamers in Nederland

Zo een achtendertig jaar na het onafhankelijk jaar en na de grote uittocht uit Suriname is het duidelijk dat veel immigranten en hun kinderen zich voorgoed in Nederland hebben gevestigd. Hun aandacht heeft zich steeds meer gericht op de positie in de Nederlandse samenleving. Ook al voelen ze zich nog zeer verbonden met het land van herkomst, voor de meesten is een definitieve terugkeer geen reëel perspectief (Niekerk, 2000, p. 17).

Het is inmiddels bekend dat Surinamers in sociaal - economisch opzicht een zeer heterogene bevolkingsgroep vormen en dat zij gemiddeld nog steeds een achterstandspositie hebben ten opzichte van autochtone Nederlanders, maar maatschappelijk gezien er beter voor staan dan andere grote migratiegroepen zoals de Turken en Marokkanen (Zuurbier, 2009, p.46). De ontwikkeling van het functieniveau van de Surinaamse werkenden weerspiegelt de migratie geschiedenis. Surinamers die in de jaren zeventig de arbeidsmarkt betraden, startten verhoudingswijs vaker op een elementair niveau dan eerdere immigranten. Net als bij Nederlanders neemt bij de recente starters het aandeel in de lagere beroepen toe, wat mogelijk een gevolg is van de veranderde conjunctuur (Niekerk, 2000, p. 17–24).

Volgens recent onderzoek van het CBS bezitten de 153.000 particuliere huishoudens van Surinaamse diaspora in Nederland samen een vermogen van 5,3 miljard euro (De West, 24 januari 2014). Zij hebben voor ruim 16 miljard euro aan bezittingen en voor ruim 1,6 miljard euro aan bank- en spaartegoeden (De Ware Tijd, vrijdag 4 januari 2013).

Volgens het onderzoek van Choennie, Harmsen, Loozen en Oudhof 'Omvang en spreiding van Surinaamse bevolkingsgroepen in Nederland' (2011) blijkt dat er 180.000 personen in diaspora een bron vormen voor het diaspora kapitaal. Volgens een analyse van de gebroeders Jethu in "De Ware Tijd van 17 december 2012" blijkt het volgende:

Indien de leeftijdscategorie van 35 jaar en ouder wordt vastgesteld, dan daalt deze groep naar 150.000 diaspora finance Surinamers¹². Deze groep is dan opgebouwd uit vier categorieën, namelijk de groep eerste generatie Surinamers die 35 jaar of ouder zijn. Deze groep bestaat uit 65.000 mannen en 80.000 vrouwen. De tweede generatie is een betrekkelijk kleine groep van 2800 mannen en 3000 vrouwen. Voor het gemak kan de gehele groep af naar 150.000 diaspora finance Surinamers. Volgens het eerdere genoemde onderzoek 'Omvang en spreiding van Surinaamse bevolkingsgroepen in Nederland' blijkt dat het mannelijke inkomen wordt geschat €25.200 per jaar en het inkomen voor de vrouw wordt geschat rond de €18.000 per jaar. De belastingdruk voor de man bedraagt 25 procent en voor de vrouw 25 procent.

Tabel 3: De inkomensverdeling van de diaspora naar geslacht

Geslacht	Bruto inkomen	Belastingdruk	Netto inkomen
Mannelijk	€25.200	25%	€ 18.900
Vrouwelijk	€18.000	20%	€14.400

Bron: *Eigen*

Het bedrag dat de Nederlandse diaspora op jaarbasis kan mobiliseren is gelijk aan (65.000 mannen x 18.900 + 80.000 x 14.400) is gelijk ongeveer aan 2.38 miljard euro. Indien slechts 20 procent van deze besparingen naar Suriname kunnen worden gehaald door proactief beleid van de Surinaamse regering, dan betreft dit een jaarlijkse inflow van 476 miljoen euro. Het cumulatieve bedrag dat deze groep kan mobiliseren is aanzienlijk groter. De oudere groep van 64 plus heeft langer gespaard, waardoor hun cumulatieve besparingen aanzienlijk groter zullen zijn (De Ware Tijd, 17 december 2012). Als commentaar op de cijfers van de gebroeders Jethu mag opgemerkt worden dat het berekende bedrag van 2.38 miljard euro geen besparing is, maar inkomsten waaruit nog de noodzakelijke uitgaven voor huisvesting, voeding, kleding, transport, etc. gedaan moeten worden. Als deze kosten worden afgetrokken, blijft er een veel lager bedrag over dan het geschatte 476 miljoen euro.

Uit recente cijfers van de CBS blijken ook dat door de recente financiële crisis op het Europees continent het vermogen van de Surinaamse diaspora in Nederland is gedaald ten opzichte van 2012. In 2013 bedroeg het totale vermogen 5,6 miljard euro, dit is 200 miljoen euro minder ten opzichte van 2012. Uit de Financiële Nota 2013 blijkt dat de geldovermakingen naar Suriname in 2011 USD 159,4 miljoen bedroegen. Volgens fiscaal jurist Robbie Makkah is de eurocrisis de hoofdreden van deze drastische afname (De Ware Tijd, 15 oktober 2012). Geldovermakingen

¹² Is de groep diaspora dat optimaal geld overmaakt naar Suriname.

uit de diasporagemeenschap heeft een groot voordeel, omdat de verwachting is dat de Surinaamse diasporagemeenschap zijn achtergebleven familieleden niet zal verwaarlozen, en zal daarom geld blijven overmaken naar Suriname.

§ 2.5 De rol van de diaspora op sociaal en economisch vlak

Volgens de gebroeders Chandi en Amwed Jethu is:

1. China de “fabriek” van de wereld geworden
2. India de IT hub van de wereld geworden
3. Israël een innovatief land geworden, omdat vanwege onder andere door hun connecties met hun diaspora in de VS (Jets, A. & C, 2012).

De mensen in diaspora hebben comparatieve voordelen ten opzichte van anderen, omdat zij kennis en ervaringen hebben in twee landen, namelijk het land van vestiging en het land van oorsprong, zij hebben een emotionele binding met het thuisland (Caram,2012,p.2). Dit maakt het makkelijker dat ze in beide landen kunnen opereren en brugfuncties kunnen vervullen (Diaspora Conferentie verslag, 2012, p. 21)

De besteding van remittances kan volgens Bruyn & Wets (2004, P.9) onderverdeeld worden in sociale en economische aanwending.

- Sociale aanwending van remittances omvat bestedingen die niet rechtstreeks productief zijn in de economische zin van het woord. Hiertoe behoort bijvoorbeeld zowel consumptie als investeringen in de gezondheidszorg. Niettemin kunnen zij wel bijdragen aan de armoedebestrijding en verhoging van de levenskwaliteit van de ontvangers. Ook de bouw of renovatie van een woning of de aankoop van grond in het herkomstland wordt vaak onder sociale aanwending gebracht (De Bruyn & Wets, 2004, p. 8). Daarnaast behoren de ontwikkelingen op het gebied van onderwijs ook tot de sociale remittances.
- Economische aanwending van remittances behelst investering voor het oprichten van bedrijven, toeristenindustrieën, landbouwbenodigdheden, etc. (Bruyn & Wets 2004, p. 9).

§ 2.5.1 De bijdrage aan het onderwijs

Gezegd kan worden dat de Surinaamse diaspora in Nederland twee typen hulp heeft aangeboden ter ondersteuning van het onderwijs in Suriname:

- Ten eerste materiele en financiële hulp Dit behelst het onderhoud van schoolgebouwen, toiletten, het ophogen van het schoolerf, de schoonmaak, etc. Verder het beschikbaar stellen van schoolmeubilair en schoolboeken. Ook het schenken van mediatheken, computers en printers aan diverse scholen kan hiertoe gerekend worden (Vrienden Van Suriname, 10 Oktober 2014).
- Ten tweede intellectuele of capaciteitsversterking; hier gaat het om de import en export van gastdocenten, het organiseren van workshops.

Een goed voorbeeld hiervan is het Institute For Graduate Studies and Research (IGSR). Dit instituut is geheel een Surinaams initiatief, namelijk een partnerschap tussen de Anton de Kom universiteit van Suriname in samenwerking met Staatsolie Maatschappij NV. Het IGSR is echter mede zo snel gebouwd, omdat er deels gewerkt is met remigranten die in feite na hun pensionering zich in Suriname hebben gevestigd (Schalkwijk, 2012,p.5). Volgens Martin Schalkwijk (2012) heeft het IGSR zo gebruikt kunnen maken van ervaren wetenschappers, die niets bij hoefden te leren en meteen inzetbaar waren en meteen op een hoog niveau konden produceren. Hij geeft verschillende voorbeelden aan zoals: voor de Masteropleiding Public Health op het IGSR werden personen in diaspora benaderd om een mogelijke bijdrage te leveren aan de opleiding, ook voor de Masteropleiding Geschiedenis werden Surinamers in diaspora ingezet. Een ander voorbeeld is de begeleiding van Surinaamse promovendi door de Surinamers in diaspora¹³. Nog een goed voorbeeld is de Surinaamse Historische Database. Deze database was een initiatief van het Nationaal Archief in het kader van de Historische Database Suriname, waarin het Nationaal Archief heeft samengewerkt met Marit consultancy in Den Haag en het Instituut voor Maatschappij Wetenschappelijk Onderzoek (IMWO) te Paramaribo (*Ga Het Na*, 2010). Het *Bidesia-project* dat ook toevallig ook over de migratie geschiedenis gaat is ook een goed voorbeeld. Hier ging het om een samenwerking tussen India, Nederland (personen van Surinaamse afkomst) en Suriname.

---

¹³ Enkele voorbeelden zijn: Prof. H. Lamur, die vanaf omstreeks 1988 Surinamers heeft gestimuleerd om promotie onderzoek te doen en ze ook heeft begeleid. Een ander voorbeeld is de zogenoemde promotie kamer zoals opgezet door Prof. R. Gowricharan . De kamer heeft als doel het versterken van het hoger intellectueel kader van allochtonen (Promotiekamer,2013)

§ 2.5.2 De bijdrage aan de gezondheidszorg

In de gezondheidszorg heeft de diaspora een belangrijk rol gespeeld. Een mooi voorbeeld hiervan is het oprichten van een open hartchirurgie in Suriname, die onder andere door de inzet van K. Khargi van grond is gekomen. Hierdoor hoeven hartpatiënten niet meer naar het buitenland om hart operaties te ondergaan (Starnieuws 31 mei 2012). Dr. Khargi was in 1998 de eerste arts, die in Suriname een zogenoemde 'bypass operatie' uitvoerde. Vanaf dat moment was hij tot 2004 betrokken bij de reguliere hartmissies vanuit Nederland naar Suriname. Volgens het persbericht heeft Khargi tijdens zijn loopbaan inmiddels 3714 hartoperaties verricht in Suriname, Nederland en Duitsland. Hij geldt bovendien als een van de grondleggers van de samenwerking tussen Nederland en Suriname op het gebied van hartoperaties. Zo was hij een van de samenstellers van de hartchirurgische cardioventioneel programma in het Academisch Ziekenhuis in Paramaribo (Starnieuws, 31 mei 2012).

§2.5.3 De invloed van de diaspora op economisch vlak

In verband met de internationale kapitaalmarkt crisis, de crisis in de Eurozone gekoppeld met de schuldpositie van de VS, staat het banken stelsel sterk onder druk. Het spaargeld van de diaspora is dan niet altijd veilig bij de westerse banken en kan dus in Suriname veiliger zijn, maar zeker niet via near-bankers of malafide instellingen. Volgens de gebroeders Jethu is er een hevig gevecht op de internationale kapitaalmarkt voor het aantrekken van kapitaal.

Suriname kan hiervan gebruik maken door een lange termijn beleid te ontwikkelen voor het aantrekken van het diasporakapitaal (Jethu, A. & Jethu, C., 2012, p.9)

Volgens de gebroeders Jethu kan het diasporakapitaal aangetrokken door/voor:

1. Non-risk of low risk investments:
  - Innovatieve (non-) repatrieerbare deposito's via bestaande financiële instellingen
  - Het uitgeven van de Surinaamse diaspora obligatie¹⁴
  - Effectuering van remittances
  - De aankoop van bouwgrond (Jethu, A. & Jethu, C., 2012, p.2).

---

¹⁴ Dit is een Fixed Income spaar instrument (met een vaste looptijd en rente percentage) in US\$ of Euro's). Griekenland, India, Ierland en Israël hebben in het verleden al US\$40 miljard via Diaspora obligaties geleend en proceeds werden doorgerold. Dus het is een stabiele vorm van funding. Maar het kan ook mislukken zoals in het geval van Ethiopië en Nepal, door toepassen van gelimiteerde en verkeerde marketing en verkeerde structuren. (Inleiding Jethu A & Jethu C, 2012).

2. Risk investment;

- De diaspora fund, dit is een investeringsfonds betreft het risicokapitaal, de investeerders kunnen een gedeelte van hun initiële investering kwijtraken, indien de investeringen mislukken.
- Toegang tot de Surinaamse effectenbeurs
- De aankoop van landbouwgronden (Jethu, A. & Jethu, C., 2012, p.2)

Binnen het debat rond remittances als ontwikkelingsinstrument, neemt de aanwending van remittances voor lokale economische investeringen een voorname plaats in. Overheden en donoren besteden bijzondere aandacht aan maatregelen gericht op de ontwikkeling van MKB-ondernemingen in het land van herkomst. Enerzijds behelst dit de integratie van zenders en ontvangers in het formele financiële systeem en de ontwikkeling van officiële spaarrekeningen bedoeld voor investeringen. Anderzijds omvat dit de ontwikkeling en ondersteuning van structuren voor diasporagemeenschappen die lokale economische activiteiten willen opstarten in het land van herkomst. Een bijzonder bijdrage hierbij kan het IntEnt aan Suriname bieden. IntEnt is een non-profit organisatie, geleid door deskundigen uit de Surinaamse Diaspora Gemeenschap, die met ondersteuning van het Ministerie van Buitenlandse zaken van Nederland, het ondernemerschap in Suriname stimuleert door middel van trainingen en persoonlijke coaching van startend ondernemerschap en micro-ondernemers die willen doorgroeien naar het MKB – niveau (IntEnt Internationaal, 2014).

Binnen de Surinaamse diasporagemeenschap in Nederland zijn er vele hoog opgeleide personen die:

1. Kennis hebben van netwerken in Nederland en in de rest van Europa
2. Makkelijk toegang hebben tot de kapitaalmarkten en allerlei andere instituten
3. Beschikken over informatie die contacten hebben met het bedrijfsleven /multinationals.
4. Werkzaam zijn op financiële instellingen, bij zorginstellingen, in het bedrijfsleven, etc. (Mahabier, 4 januari 2013).

Gezien de potentie van de Surinaamse diasporagemeenschap in Nederland kan deze ingezet worden voor verscheidene doeleinden die een enorme invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van Suriname en Surinamers. Een goed voorbeeld is de “Gerookte vis”, die van Suriname naar Nederland werd verstuurd.

In 2007 heeft de Europese Unie een verbod aan Suriname opgelegd voor export van gerookte vis naar Europa. Het verbod werd opgelegd, omdat bij het roken van vis werd gebruik gemaakt

van afvalhout (planken van gesloopte woningen / verfolie) en van houtsoorten die aan de gezondheid van consumenten ernstige schade zou kunnen toebrengen (kanker verwekkend). Een Surinaamse ondernemer heeft in Nederland met medewerking van o.a. deskundigen uit de Surinaamse Diaspora Gemeenschap, een visrokerij bedrijf opgezet naar het voorbeeld van de Nederlandse haring en makreel rokerij. Hij levert thans gerookte Surinaamse vis aan winkelbedrijven in Nederland (Dagblad Suriname, 5 November 2013).

Op sportgebied kunnen legio voorbeelden worden opgenoemd van succesvolle sporters in het buitenland die hun vaderland een dienst willen bewijzen of hebben bewezen. De meest bekende voorbeelden zijn: Clarence Seedorf, Lealtia de Vriesde, Humphrey Mijnals, etc.

De Suriprofs heeft een groot aantal projecten uitgevoerd in Suriname. Het is te veel op alles op te noemen. Enkele projecten die door de Suriprofs zijn uitgevoerd zijn:

1. Verbetering en uitbreiding faciliteiten van het Emile de Lafuente voetbalstadion tot een nationaal jeugdvoetbalcentrum In samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond.
2. Bouw van een polikliniek te Asigrón. Het doel van dit project is een bijdrage te leveren aan de verbetering van de gezondheidssituatie van de bewoners van Asigrón (Suriprofs,2011).

§ 2.6 Beleidsmaatregelen

Volgens De Bruyn en Wets (2004) moeten er om de potentiële positieve invloed op de ontwikkeling van remittances te kunnen controleren en aan de behoeften van zenders en ontvangers te kunnen voldoen, enkele beleidsinitiatieven worden genomen. De belangrijkste beleidsmaatregelen focussen op (eventueel stimulans):

1. Een toename van remittances, voornamelijk door arbeidsmigratie makkelijker te maken en te stimuleren.
2. Het stimuleren van formele transfer methodes, vooral door de kosten van een formele transactie te verminderen door concurrentie te stimuleren.
3. Het aanbieden van mogelijkheden om remittances te gebruiken voor economische investeringen, sociale doelstellingen (bijvoorbeeld: onderwijs, gezondheidszorg, etc.) of huisvesting. Het uitbreiden van financiële diensten zoals: spaar- en investeringsprogramma's, voor migranten, specifieke obligaties en rekeningen lanceren of het advies verlenen aan migranten-ondernemers (De Bruyn & Wets, 2004, p. 3–4). Zie verder hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 3 Een duurzaam diasporabeleid voor Suriname

Inleiding

Suriname heeft nog geen diasporabeleid geïmplementeerd. Het zou heel verstandig zijn om naar het beleid van andere landen te kijken, want zo kunnen we zowel van hun fouten als positieve ervaringen leren. De diasporagemeenschap moet ook het gevoel krijgen dat zij ook horen bij de ontwikkeling van Suriname. De regering heeft onlangs het PSA-wet afgekondigd en de PSA - kaart geïntroduceerd, maar er is nog geen teken van een diasporabeleid op langere termijn.

§ 3.1 Aspecten van een Surinaams diaspora beleid

Om de band met de diaspora te onderhouden of te versterken zou de overheid een diasporabeleid voor Suriname kunnen implementeren. Hoe kan aan de Surinaamse diaspora het gevoel gegeven worden dat zij ook erbij horen en voldoende respect verdienen. Dit is pas mogelijk indien we in staat zijn over de drempels te komen. Dan kunnen we oprecht met de diaspora aan tafel zitten en een echt beleid maken. Het diasporabeleid betekent namelijk dat de diasporagemeenschap in het vroegste stadium of fase er bij betrokken moet zijn in het beleidsproces, anders mislukt dat beleid (Schalkwijk,2012, p. 2).

Het Surinaamse diasporabeleid kan verscheidene aspecten omvatten zoals:

- Sociale aspecten; hieronder valt de diaspora het gevoel geven dat zij geen vreemden zijn voor Suriname en ze horen bij de ontwikkeling van Suriname. De overheid kan bijvoorbeeld een diaspora dag organiseren voor de diaspora.
- Economische aspecten; hier gaat het om zowel de sociale als de materiële remittances die van uit de diaspora wordt overgemaakt voor diverse projecten in Suriname.
- Culturele aspecten; gezien het feit dat Suriname een multiculturele samenleving heeft en waardoor de diaspora ook multicultureel is, kunnen de culturele aspecten ook onderdeel zijn van het Surinaams diasporabeleid.
- Politieke aspecten; de diaspora dient er ook bij betrokken te worden bij de verschillende politieke ontwikkelingen in Suriname, bijvoorbeeld bij de behandeling van belangrijke wetten in De Assemblée.

§ 3.2 De diaspora in het beleidsproces

Volgens Oosten, is beleid het werken aan de realisatie van doelstellingen volgens een tijdsplanning en met inzet van bepaalde middelen (Oosten, 2009,p.54). Hier wordt steeds overheidsbeleid bedoeld. Met beleid geeft de overheid richting aan maatschappelijke ontwikkelingen

Volgens Hoogerwerf & Herweijer (2008, p. 25) kan het overheidsbeleid in 6 verschillende deelprocessen worden onderverdeeld, te weten:

1. “De agendavorming (het bepalen van de agenda): het proces waar de maatschappelijke problemen de aandacht van het publiek en van de beleidsbepalers krijgen.
2. De beleidsvoorbereiding: het verzamelen en analyseren van informatie en het formuleren van adviezen met het oog op het uit te voeren beleid. Hiertoe behoort ook het ontwerpen van beleid, dat wil zeggen het uitdenken, het beargumenteren en het formuleren van een uit te voeren beleid. Tot de beleidsvoorbereiding kan ook de planning worden gerekend. Planning kan omschreven worden als de systematische voorbereiding van beleid met behulp van langs wetenschappelijk weg verkregen kennis en inzichten.
3. De beleidsbepaling: het nemen van beslissingen (de besluitvorming) over de inhoud van een beleid. Hiertoe behoort met name het kiezen en het specificeren van de doeleinden, de middelen en de tijdstippen.
4. De beleidsinvoering en –uitvoering (de implementatie): het toepassen van de gekozen middelen voor de gekozen doeleinden.
5. De naleving van het beleid en beleidshandhaving: de zorg dat de gestelde gedragsnormen werkelijk worden nageleefd.
6. De beleidsevaluatie, het beoordelen van de inhoud, het proces en vooral de effecten van een beleid aan de hand van een bepaald criteria”.

Om het diasporabeleid tot succes te maken moet de overheid de diasporagemeenschap al in het vroegste stadium van het beleid betrekken. Dus al bij de agenda vorming en tot en met de beleidsevaluatie moet de diaspora betrokken worden.

Volgens de deelnemers van de conferentie Diasporabeleid zijn er enkele pre condities en voorwaarden voor een succesvol diaspora beleid, geformuleerd in het conferentie verslag over diasporabeleid “ Aanzet tot een diasporabeleid voor Suriname” zijn:

- De mensen in diaspora moeten in de eerste plaats als Surinamers gezien worden en niet als Surinamers met een vreemde nationaliteit. Ze zijn volwaardige partners. De gevoeligheden uit het verleden dienen opgespoord en opgelost te worden middels wederzijds begrip, acceptatie en vertrouwen¹⁵.
- Onderling vertrouwen maar ook vertrouwen in de Staat en een goed bestuur zijn de belangrijkste voorwaarden voor succes. Zonder vertrouwen en optimale betrokkenheid zal er weinig tot stand komen. Deze pre conditie geldt overigens voor elk beleid en is niet beperkt tot en met de betrekking van het diasporabeleid.
- De positieve houding naar de diaspora mag in elk geval nooit zover gaan dat mensen uit diaspora meer rechten hebben dan Surinamers “thuis” (Diaspora conferentie, 2012, p. 22–23)

Het Surinaams diasporabeleid is uiteindelijk de verantwoordelijkheid van de overheid. Migratieaangelegenheden zijn in het verleden een verwaarloosd gebied geweest. Zo was een gedeelte van het ontwikkelingsbeleid bij het Ministerie van Planning en Ontwikkelingssamenwerking [PLOS], terwijl delen m.b.t. remigratie een verantwoordelijkheid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken was. Daar komt nog bij dat in bepaalde zaken m.b.t. de toescheidingsovereenkomst het Ministerie van Justitie en Politie ook een rol speelde. Tegenwoordig (sinds 2010) is het migranten- en diasporabeleid een aangelegenheid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In de Openbare vergadering van de DNA 20 december 2013, kaartte het lid Santhoki aan dat het diasporabeleid is opgenomen in de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, maar het is nog steeds onduidelijk of er een diasporacommissie gaat komen of een diaspora-instituut (CSOS, 20 decemeber 2013). Er zijn landen zoals India, Armenia, etc. die een apart ministerie hebben opgezet voor hun diaspora. Gezien het Surinaamse diasporabeleid in de eerste instantie is gericht op de Surinaamse diaspora in Nederland, lijkt het heel verstandig dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een diaspora-instituut in het leven roept, zoals Ghana het “*Diaspora Support Unit*” geïnstalleerd heeft bij zijn Ministerie van Buitenlandse Zaken¹⁶ (Ghainian Diaspora, 2014).

---

¹⁵ De diaspora mensen kunnen wel als Surinamers worden beschouwd, maar er bestaat wel een degelijk verschil tussen hen en degene met de Surinaamse nationaliteit. Vandaar dat zij als diaspora worden aangeduid.

¹⁶ Er is geprobeerd contact te maken met het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor een interview en er is ook een vragenlijst m.b.t. wat het beleid is van de overheid tot nu toe en welke zullen de actoren zijn die een rol zullen spelen in het diasporabeleid. Helaas is de reactie van het ministerie uitgebleven.

Het zal wel heel erg moeilijk zijn om de mening van de individuele diaspora te weten. Daarom lijkt het verstandig dat bij het diasporabeleid er gewerkt wordt met diaspora organisaties, zodat de Surinaamse overheid de mening van de Surinaamse diaspora makkelijker kan weten. Er bestaan al een aantal diaspora organisaties in Nederland, zoals: Stichting Collectief Overzee Suriname (COS), de Surinaamse Inspraak Orgaan (SIO) en de Platform Surinaamse Diaspora (PSD). Het PSD is gematigd positief over de aanneming van de Wet PSA. Volgens deze organisatie ontbreekt er nog steeds een diasporabeleid van de Surinaamse regering (SIO, 30 juni 2012). Het PSD geeft aan beschikbaar te zijn voor de ontwikkeling en uitvoering van een breed diasporabeleid met voldoende diaspora draagvlak (VSN, 27 december 2013). De stichting vindt dat met aanneming van deze wet vorm is gegeven aan het Surinaamse gevoel (Starnieuws, 21 december 2013). Het SIO vindt dat zij een belangrijke verbindende rol kan spelen binnen de Surinaamse diaspora in Nederland en zich kan profileren als aanspreekpunt voor o.a. de regering in Nederland en voor de regering in Suriname die het diasporabeleid nog verder moet ontwikkelen. Volgens deze organisatie zou er een coördineerde minister of onderminister voor diasporazaken moeten worden gesteld (SIO, 30 juni 2012).

§ 3.3 De toeristenkaart

In het kader van de versoepeling van het huidig visumbeleid en ter bevordering van de toerisme, heeft de regering van de Republiek Suriname besloten, conform de beleidsactiviteiten zoals opgenomen in het Jaarplan 2012, het reisverkeer naar Suriname verder te faciliteren via de introductie van de "Toeristenkaart" (single entry of eenmalige binnenkomst) (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2012). Deze toeristenkaart wordt naast de verschillende typen visa afgegeven aan de visumplichtige vreemdelingen die voor toeristische doeleinden willen afreizen naar Suriname. Los van de toeristenkaart kunne behalve personen van Surinaamse origine, ook vreemdeling van 37 landen die een andere nationaliteit (zie bijlage 1: Wie komt in aanmerking voor de toeristenkaart). Zij die voor toeristische doeleinden het grondgebied van de Republiek Suriname wensen te betreden, hebben de mogelijkheid af te reizen op een toeristenkaart. Voor de landen die niet visumplichtig zijn, geldt de toeristenkaart niet. De toeristenkaart werd niet geïntroduceerd als onderdeel van het diasporabeleid (Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2012). Volgens Schalkwijk behelst een diaspora beleid veel meer dan slechts het verstrekken van een toeristenkaart (Cairo, 31 januari 2012, *De Ware Tijd*). De toeristenkaart is in feite geen onderdeel van het diasporabeleid, want de toeristenkaart is niet alleen voor de Surinaamse diaspora gemeenschap, maar ook voor personen met een vreemde nationaliteit die niet tot de Surinaamse diaspora gemeenschap behoren.

§ 3.4 De PSA- kaart, dual burgerschap en Toescheidingsovereenkomst

Sinds omstreeks 2003 is er een beweging geweest om de z.g. dual burgerschap door te voeren naar analogie van soortelijke initiatieven in andere landen zoals: India, Turkije, etc. Van India is bekend dat ze de z.g. PIO – kaart, heeft ingevoerd die aan de PIO (Indiase diaspora) een speciale status en privileges geeft. In 2003 en 2004 werd er een conferentie georganiseerd in Nederland en Paramaribo over dit onderwerp en er werd zelf een concept - wet voorbereid (Bron: Verslag Dual Burgerschap, 2004)

De kwestie dual burgerschap in de relatie Suriname – Nederland moet opnieuw bekeken worden. Volgens Prof. Groenendijk (Meyer, R., Koning de, N. & Venloo, 2004, p. 12) staat dual burgerschap voor de vraag: hoe kan de bijzondere relatie tussen Suriname en de Surinamers in het buitenland vorm worden gegeven? Volgens hem zijn er drie mogelijkheden, te weten:

1. Dubbele nationaliteit
2. De behandeling als Surinamers, zoals die in 1975 is vast gesteld in art. 5 van de Toescheidingsovereenkomst tussen Nederland en Suriname (zie bijlage 3)
3. En het zogenaamde diasporamodel dat in verschillende landen wordt gebruikt om de relatie tot de emigranten en hun nazaten juridisch vorm te geven.

Dubbele nationaliteit

Volgens C. Groenendijk (2004, p.13) staat dubbele nationaliteit op gespannen voet met het idee dat een groep mensen een speciale band heeft met de overheid van één land en alleen met de overheid van dat land. Toch is dubbele nationaliteit een realiteit. Dat heeft 3 oorzaken:

- Ten eerste verschillen de nationaliteitswetten per land. Ieder land is, binnen de grenzen van het volkenrecht, vrij om zelf te bepalen wie zijn burgers zijn (en wie niet). Sommige landen hebben een systeem waarbij de nationaliteit aanknoopt bij de geboorte of het wonen op een bepaald grond gebied.
- Een tweede oorzaak van dubbele nationaliteit is doorwerking van het beginsel behandeling voor mannen en vrouwen. Vroeger gaf alleen de vader zijn nationaliteit aan zijn kind. Tegenwoordig krijgt in veel landen een kind zijn nationaliteit zowel van de vader als de moeder. Dat is ook zo in Suriname en Nederland. Kinderen uit een huwelijk van een Surinaamse vrouw met een Nederlandse man krijgen bij de geboorte twee nationaliteiten, namelijk, de Surinaamse en de Nederlandse (Meyer, R., Koning de, N. & Venloo, 2004, p.13).

- De derde oorzaak is migratie en naturalisatie. Dat leidt soms, lang niet altijd, tot dubbele nationaliteit. Voorbeeld: Een Marokkaanse immigrant die zich in Nederland laat naturaliseren, krijgt de Nederlandse nationaliteit, maar verliest de Marokkaanse nationaliteit niet. (Meyer, R., Koning de, N. & Venloo, 2004, p.13). Dit geldt ook voor bijvoorbeeld de Engels sprekende landen in het Caraibische gebied, zoals Trinidad & Tobago.

Of een effect van dubbele nationaliteit als voor- of nadeel wordt gezien hangt sterk samen met het perspectief. Volgens Groendijk wordt dubbele nationaliteit vanuit het perspectief van de overheid als problematisch ervaren, en wel om de volgende redenen:

- Minder controle over betrokkene burgers; deze kunnen zich door emigratie makkelijk aan het overheidsgezag onttrekken.
- Risico van diplomatieke conflicten met andere staten.
- Risico's voor sociale cohesie; sommige theoretici zeggen: je kunt in feite maar in één samenleving volledige deelnemen; dat is al zo moeilijk genoeg (Meyer, R., Koning de, N. & Venloo, 2004, p.14).

Tegenwoordig is er meer oog voor het perspectief van het individu; voor wie er meer voor- dan nadelen zijn zoals:

- De migrant krijgt meer bewegingsvrijheid, hij/zij kan gemakkelijker heen en weer reizen tussen het herkomstland en woonland.
- Het individu heeft verplichtingen in beide landen (belasting betalen of dienstplicht)
- De migrant krijgt in het woonland gelijke rechten, die draagt bij aan zijn integratie in dat land (Meyer, R., Koning de, N. & Venloo, 2004, p.14, 2004, p.15).

Het thema dubbele nationaliteit leent zich gemakkelijk voor politisering, omdat de ideeën over hoe de relatie tussen individu en overheid hoort te zijn, in elke samenleving sterk uiteenlopen burgers (Meyer, R., Koning de, N. & Venloo, 2004, p.14).

. Bijvoorbeeld, hoe dient een burger zich te gedragen t.o.v. de overheid? Wie kunnen goede burgers van het land zijn? Over dat soort vragen lopen de meningen in veel landen sterk uiteen. Of politisering rond dit thema plaats vindt, of dat het vooral als een juridisch technische kwestie wordt gezien, is een keuze van politici en de burgers (Meyer, R., Koning de, N. & Venloo, 2004, p.14).

Duaal burgerschap is niet hetzelfde als dubbele nationaliteit. Duaal burgerschap geeft bijvoorbeeld de diaspora bepaalde rechten, die andere vreemdelingen niet hebben. Zij worden als burgers behandeld indien er een bepaald voorwaarde is voldaan, maar hebben niet alle rechten van de bezitters van die nationaliteit. De PSA-wet verleent in principe het duaal burgerschap aan PSA's.

Ook biedt deze wet bepaalde privileges aan de diasporagemeenschap in vergelijking met de personen met een vreemde nationaliteit, die niet tot de Surinaamse diaspora behoren. Enkele voorbeelden zijn:

- De PSA's mogen te allen tijde naar Suriname trekken, van waar dan ook ter wereld, zonder aanvraag van een toeristenkaart of enig ander document voor toelating in Suriname.
- Zij mogen gedurende hun verblijf in Suriname werken, zonder de werkvergunning die voor vreemdelingen vereist is.
- Zij hebben door hun status en de inschrijving als ingezetene het recht tot verblijf van onbepaalde tijd in Suriname tot ze zich bij verhuizing uit Suriname weer uitschrijven.
- Zij mogen tot zes maanden na aankomst in Suriname vertoeven en kunnen bij de vreemdelingendienst hun verblijf met maximaal zes maanden verlengen, zonder zich als ingezetene in te schrijven (*Bron: SB 2014, No. 8 Artikel 6 van Wet PSA*).

Naast de boven genoemde rechten, kan volgens artikel 7 lid 2 aan de PSA's meer rechten worden toegekend, maar deze rechten zullen afhankelijk worden gesteld van de duur van de periode waarin zij onafgebroken ingezetenen zijn. Maar voor het kiesrecht blijft in elk geval de Surinaamse nationaliteit vereist (art. 7 lid 2).

Volgens dhr. Misiekaba, in de openbare vergadering van 20 december 2013, zal de PSA - kaart meer mogelijkheden bieden dan de toeristenkaart (CSOS, 20 december 2013). Zo kan met de toeristenkaart maximaal 3 maanden in Suriname worden verbleven. Terwijl de PSA – kaart een PSA de status geeft om maximaal een jaar in Suriname te verblijven. Uiteraard eerst 6 maanden zonder dat de persoon zich aanmeldt, schrijft de persoon zich als ingezetene in, dan mag verlenging worden gevraagd voordat die 6 maanden verstrijken voor nog 6 maanden.

§ 3.5 Een Diaspora dag

Een diaspora dag zal in zekere mate ook kunnen bijdragen aan het versterken van het band van het thuisland met zijn diaspora. Om een voorbeeld hiervan te noemen, kunnen we naar India kijken. India organiseert jaarlijks het Pravasi Bharatiya Divas (PBD) ook wel de Indiase diaspora dag genoemd. Naar analogie van het PBD kan Suriname ook een diaspora dag organiseren voor zijn diasporagemeenschap. Een voorstel voor Suriname kan zijn 25 november of 26 november aansluitend op de Onafhankelijkheidsdag. Door de onafhankelijkheid zijn vele burgers naar het buitenland vertrokken, waardoor het hoogtepunt in de migratie geschiedenis werd bereikt rond de periode van de onafhankelijkheid van Suriname (Willemsen, 2001,p. 103.). Net als bij India moet het doel van deze dag zijn, om de band met de diaspora te versterken en personen met uitzonderlijke verdiensten te onderscheiden met een prestigieuze award voor hun rol in de groei van Suriname. Door het creëren van een structurele relatie met de diaspora en door het organiseren van overleg mogelijkheden kunnen de mensen in diaspora in overleg met elkaar, met het thuisfront en manieren bedenken voor een grote bijdrage voor de ontwikkeling van Suriname.

Samenvatting, conclusies en Aanbevelingen

De term “diaspora” stamt af van het Griekse woord dat verspreiden betekent en verwijst naar personen die buiten de grenzen van hun oorspronkelijke land wonen. Historisch gezien betekent diaspora, het emigreren. Zonder migratie is diaspora onmogelijk. Diaspora zou dus moeten betekenen: de verspreiding van (een deel) de bevolking over de grenzen van het land van oorsprong.

Er bestaan verschillende definities voor dit begrip, omdat ieder geleerde / deskundige het van een ander invalshoek het begrip definieert. Volgens Robin Cohen worden bij alle definities het Joodse diaspora al uitgangspunt gekozen (Cohen, 2009, p.34).

Gezien de Surinaamse situatie, waarom men buiten de grenzen van Suriname woont, lijken de definities van Steven Vertovec (1999) en Oonk (2008) het meest geschikt te zijn. Vertovec geeft drie betekenissen van het begrip diaspora. Deze zijn: Diaspora als een sociale vorm, diaspora als een vorm van bewustzijn en diaspora als van culturele productie.

De Surinaamse diaspora kan als volgt worden omschreven:

Onder de Surinaamse diaspora moet worden verstaan personen van Surinaamse origine die in het buitenland zijn gevestigd met hun partners en hun nakomelingen. Ook moet er een zekere band (het zij politiek, economisch, emotioneel, etc.) met Suriname bestaan.

Diasporagemeenschappen kunnen een enorme bijdrage leveren aan de ontwikkeling van hun land van herkomst. Zij kunnen een mogelijke ‘brugfunctie’ vervullen in de bilaterale verhoudingen. Door hun kennis en expertise van het land van herkomst en het land van verblijf zouden diasporagemeenschappen een belangrijke rol kunnen spelen bij het ontwikkelen en vooral bij het realiseren van het beleid van het land van herkomst. Vaak behouden de leden van de groep de band met hun achtergebleven families in het land van herkomst en sturen zij goederen of financiële middelen voor hun achtergebleven families voor hun verdere ontwikkeling. Ook komen zij in groten getale met vakantie of familiebezoek naar Suriname. Dit heeft ook economische voordelen voor Suriname. Bovendien hebben de mensen in diaspora comparatieve voordelen ten opzichte van anderen buitenlanders, omdat zij kennis en ervaringen hebben in twee landen, nl. het land van vestiging en het land van oorsprong. Ook hebben zij een emotionele binding met het thuisland. Dit maakt het makkelijker, omdat ze in beide landen kunnen opereren en brugfuncties kunnen vervullen.

Het is moeilijk een precieze schatting te geven van het bedrag dat Suriname van haar diaspora in Nederland aan remittances ontvangt, omdat een groot deel van deze gelden worden gestuurd via informele kanalen. Naar schattingen bedraagt de formele remittances ongeveer \$120 miljoen en de informele remittances ongeveer \$200 miljoen, dus een totaal van ongeveer \$320 miljoen.

Door een weldoordacht diaspora beleid te ontwikkelen kan men verschillende sectoren van de samenleving versterken zoals: onderwijs, gezondheidszorg en de economische sector. In de economische sector zou de diaspora zowel met hun kennis als het kapitaal bedrijven kunnen opzetten, die een enorme bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van Suriname.

Indien gekeken wordt naar de Surinaamse diaspora in Nederland, kan gezegd worden dat de vele activiteiten die plaats vinden tussen Nederland en Suriname een grote bron van inkomsten en kennis vormen voor Suriname. Individuen en organisaties onderhouden contacten met elkaar en regelmatig vinden er familiebezoeken of zaken- en toeristenreizen plaatst. De bezoeken genereren grote hoeveelheden inkomsten. Daarnaast steunen veel individuen in Nederland hun familie in Suriname. Gezien de potentie van de Surinaamse diasporagemeenschap in Nederland, kan deze ingezet worden voor verscheidene doeleinden die een enorme invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van Suriname en Surinamers. De Surinaamse diaspora in Nederland heeft haar nut op het vlak van onderwijs, gezondheid en de economie al bewezen.

Suriname heeft op dit moment geen diasporabeleid, althans niet een geïntegreerd beleid dat zichtbaar is voor de samenleving. Om de band met haar diaspora te kunnen versterken en deze ook te betrekken bij de ontwikkelingen van Suriname moet er een goed diasporabeleid door de Surinaamse overheid worden geïmplementeerd. Hiervoor is het noodzakelijk dat wij naar het beleid van andere landen kijken, zodat wij uit hun fouten of strategieën kunnen leren. Een goed voorbeeld te noemen is Ghana. Ghana heeft een samenwerkingsverband met de IOM aangesloten voor haar diasporabeleid.

Op 21 januari 2014 is de Wet PSA aangenomen in De Nationale Assemblee. Het doel van deze wet is een juridische vorm te geven aan de Surinaamse diaspora. Ook biedt deze wet bepaalde privileges aan, aan de diasporagemeenschap in vergelijking met de personen met een vreemde nationaliteit, die niet tot de Surinaamse diaspora behoren.

Enkele voorbeelden zijn:

- De PSA's mogen te allen tijde naar Suriname trekken, van waar dan ook ter wereld, zonder aanvraag van een toeristenkaart of enig ander document voor toelating in Suriname.
- Zij mogen gedurende hun verblijf in Suriname werken zonder de werkvergunning die voor vreemdelingen vereist is.
- Zij hebben door hun status en de inschrijving als ingezetene het recht tot verblijf van onbepaalde tijd in Suriname tot ze zich bij verhuizing uit Suriname weer uitschrijven.

Het zal wel heel erg moeilijk zijn om de mening van de individuele diaspora te weten, daarom lijkt het verstandig dat er met diasporaorganisaties wordt gewerkt. Er bestaan al een aantal Surinaamse diaspora organisaties in Nederland, zoals het SIO en het COS en het PSD. Al deze organisaties zijn ingenomen door de aanname van het diasporabeleid. Maar volgens deze organisaties ontbreekt het Surinaams diasporabeleid nog steeds.

Een ander aandachtspunt om het diasporabeleid tot een optimaal succes te brengen, moet de diasporagemeenschap al in het vroegste stadium van het beleidsproces betrokken worden, dus al bij de agendavorming.

De Surinaamse overheid zou op de dag van de onafhankelijkheid een jaarlijkse diaspora dag kunnen organiseren, waarbij de diasporaorganisaties betrokken worden. Zo kunnen onderlinge vertrouwen en netwerken bevorderd worden.

Het blijft uiteindelijk de eigen verantwoordelijkheid van de diaspora om te bepalen in hoeverre en op welke wijze zij te wensen participeren in het ontwikkelingsproces van Suriname.

Aanbevelingen:

- Het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Suriname moet een afdeling Diaspora Zaken instellen.
- De Surinaamse overheid kan jaarlijks een diaspora dag organiseren, waarbij gezaghebbende personen, zakenlieden en financiële experts elkaar kunnen ontmoeten.
- Suriname kan net als Ghana een samenwerkingsverband met het IOM sluiten, voor een nationaal diasporabeleid.

Referenties

- Adviesraad Internationale Vraagstukken (2006). Migranten als Bruggenbouwers voor ontwikkeling: Verslag Werkconferentie "Migratie en Ontwikkeling". Den Haag: Adviesraad Internationale Vraagstukken.
- Amersfoort, H. (2001). *Transnationalisme, moderne diaspora's en sociale cohesie*. Amsterdam: Instituut voor Migratie- en Etnische Studies.
- Berkenhout, E., Smid, T. & Volkenrink, M. (2010). Wat beweegt kennismigratie: Een analyse van de concurrentiekracht van NL bij het aantrekken van kennismigranten. Amsterdam: Ministerie van Economische Zaken.
- Brazier, J. E., & Mannur, A. (Eds.). (2003). *Theorizing Diaspora: A Reader* (1st ed.). United Kingdom: Blackwell Publishing Ltd.
- Budike, F. (1982). *Surinamers naar Nederland: de migratie van 1687 tot 1982*. Amsterdam: Instituut Voorgezet Agogische Beroepsvorming.
- Caram, A. (2012). Inleiding Diaspora Conferentie: *Diaspora Partners in Economische Ontwikkeling*.
- Choennie, Ch. & Harmsen. (2007). Geboorte plaats en etnische samenstelling van Surinamers in Nederland. Den Haag: Centraal Bureau voor Statistiek.
- Cohen, R. (2009). *Global Diasporas: An Introduction* (2nd ed.). New York: Routledge.
- De Bruyn, T., & Wets, J. (2004). *Migrantentransfers als ontwikkelingsinstrument: Wat kan de overheid doen?* Katholieke Universiteit Leuven, Leuven.
- De Bruyn, T., & Wets, J. (2006). *Remittances en ontwikkeling: Achtergrondartikel*. Leuven: Hoger Instituut voor Arbeid.
- Diaspora Conferentie verslag. (2012). Verslag van de conferentie: Aanzet tot een diasporabeleid voor Suriname. Paramaribo: Vooruitstrevend Hervorming Partij.
- Dyck, P. van. (2004). *De toekomst van de relatie Nederland-Suriname*. Rozenberg Publishers.
- Ganeshie, A. (2011). Van "willer" naar "doener". Kennismigratie van de Nederlandse Surinamers naar Suriname. Rotterdam: Erasmus Universiteit.
- Ham, E. (2008). *Tweede generatie immigranten en hun herkomstland: Een studie naar de potentiële bijdrage van tweede generatie Surinamers aan de ontwikkelingsproces van Suriname*. Universiteit Nijmegen, Den Haag.
- Hoogerwerf, A., & Herweijer, M. (2008). *Overheidsbeleid: een inleiding in de beleidswetenschap*. Kluwer.
- Iroegbu, P. (2005). Migration and diaspora: *Craze, significance and challenges*. South Africa: SA ePublications

- Jennissen, R. P. W. (2011). *De Nederlandse Migratiekaart: Achtergronden en ontwikkelingen van verschillende internationale migratietypen*. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum.
- Jethu, A. & Jethu, C. (2012). Inleiding Diaspora conferentie: *Het Surinaams Diaspora Beleid, een Kapitaalmarkt invalshoek*
- Jong de, J. (2012). *Migratie en Ontwikkelingshulp*. Amsterdam: Metro Costum Publishing.
- Khargi, R. (2012) Inleiding Diaspora coferentie: *Diaspora en liefde, bouwstenen voor een Surinaams diaspora beleid*.
- Kruijt, D. & Maks, M. (2001), *Een belaste relatie: 25 jaar ontwikkelingssamenwerking Nederland – Suriname, 1975-2000*. Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken.
- Lier, Rudolf & Asveer, Jacob van. *Samenleving in een grensgebied: een sociaal-historische studie van de maatschappij in Suriname*. M. Nijhoff, 1949.
- Lodewyckx, I., & Michielsen, J. (2012). *Diaspora en ontwikkelingssamenwerking: Een onderzoek naar de rol van de diaspora uit Congo, Ghana en Marokko bij ontwikkelingssamenwerking en de samenwerking met de stad Antwerpen*. Centrum voor Migratie en Interculturele Relaties, Antwerpen.
- Meel, P. (1985). *De emigratie van Hindostaanse contractarbeiders naar Suriname 1873 -1917*. Groningen: Groniek.
- Meyer, R., Koning de, N. & Venloo, O. (2004). *Verslag van de studieconferentie Duaal Burgerschap*. Zoetermeer: Stichting Centrum voor Surinaamse ontwikkelingsvraagstukken.
- Ministerie van Buitenlandse Zaken, B. (2008). *Beleidsnotitie: Internationale Migratie en Ontwikkeling*. Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken.
- Ministerie van Buitenlandse Zaken. (2004). *Een rijke relatie. Suriname en Nederland: Heden en Toekomst*. Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken
- Ministerie van Buitenlandse Zaken. (2011). *Kamerbrief: Relatie Nederland-Suriname en toescheidingsovereenkomst*. Den Haag: Ministerie van Buitenlandse Zaken
- Nederpelt van, J. (2011). *Een wereld apart: Ontwikkelingslanden van uitsluiting naar participatie*. Assen: Koninklijke Van Gorcum BV.
- Newland, K. & Patrick, E. (2004). *Beyond Remittances: The role of the diaspora in the poverty reduction in their countries of orgine*. Washington: Migration Policy Institute.
- Niekerk, Mies van.(2000) *De krekel en de mier: Fabels en feiten over maatschappelijke stijging van Creoolse en Hindoestaanse Surinamers in Nederland*. Het Spinhuis.
- Nurse, K. (2012) Inleiding Diaspora conferentie: *Diasporic Touris, The Case of Suriname*

- Obsession Magazine. (4 Januari 2013). *153.000 'Surinaamse' huishoudens in Nederland bezitten samen 5.3 miljard Euro*. Nederland: Amsterdam.
- Oostindie, G. J., and E. (Emy) Maduro. (1986) *In Het Land van de Overheersers II: Antillianen En Surinamers in Nederland, 1634/1667-1954*. Dordrecht, Cinnaminson: Foris,
- Ramkisor, A. (2011). *Diaspora en printmedia in Europa: de invloed van etnische printmedia in België, Italië en het Verenigd Koninkrijk*. Haagse Hogeschool, Den Haag.
- Schalkwijk, M. (2012) Inleiding Diaspora Conferentie: *De Surinaamse natie moet samen het land opbouwen*
- Surinaamse Inspraak Orgaan. (2012). SIO Conferentie Surinaamse Diaspora: *Van Brain Drain naar Brain Gain*. Utrecht: Surinaamse Inspraak Orgaan.
- Unger, B. & Siegel, M. (2006). *The Netherlands - Suriname Remittance Corridor: Prospect for Remittances when Migration Ties Loosen*. Utrecht: Utrecht School of Economics.
- Vertovec, S. (1999). Three Meanings of "Diaspora," Exemplified among South Asian Religions. *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, vol. 6, p. 277–299.
- Vries, E. de.(2005) *Suriname na de binnenlandse oorlog (1986-1992)*. Amsterdam: KIT Publishers.
- Willemssen, Glenn F.(1989). *Suriname : de Schele Onafhankelijkheid / Onder Redactie van Glenn Willemssen*. Synopsis. Amsterdam: Arbeiderspers, Amsterdam : Arbeiderspers.
- Woodruff, M. & Zento, R. (2001). *Remittances and Microenterprises in Mexico*. San Diego: University of California
- World Bank. (2011). *Migration and Remittances Factbook 2011* (2nd ed.). Washington: World Bank Publications.

Websites

- Cairo, I. (2012, januari 31). Hoogleraar Schalkwijk:-Diasporabeleid meer dan slechts “toeristenkaart”. *De Ware Tijd*. Geraadpleegd op 30 oktober 2012, <http://archief.dwtonline.com/artikel/?n=24332>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2012). Bevolking; leeftijd, geslacht, herkomstgroepering en generatie 2011-2060. Geraadpleegd op 7 februari 2013, <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=80745ned&D1=2-15&D2=0&D3=0&D4=0-2&D5=4,9,19,24,29,34,39,44&VW=T>
- De Telegraaf. (2012). 'Suriname glijdt af'. *Telegraaf.nl*. Geraadpleegd op 7 februari 2013, http://www.telegraaf.nl/watuzegt/20036773/_Ontwikkelingshulp_aan_Suriname_stopzetten_.html
- De Ware Tijd (17 december 2012). Diaspora- Toescheidingsgroep: De duurzame goudmijn van 2 miljard US\$. Geraadpleegd op 1 maart 2014, <http://archief.dwtonline.com/artikel/?n=129253>
- Ga Het Na (2010). Achtergrond: Historische Database Suriname. Geraadpleegd op 1 maart 2014, <http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00345/achtergrond>
- Ghainian Diaspora(2014). Statement on the Diaspora Engagement Project and Website, Geraadpleegd op 2 maart 2014, <http://www.ghanaiandiaspora.com/about-us/>
- Hankel, A (10 juli 2010). Desi Bouterse gekozen tot President van Suriname. Geraadpleegd op 14 december 2014, <http://www.elsevier.nl/Buitenland/nieuws/2010/7/Desi-Bouterse-gekozen-tot-president-Suriname-ELSEVIER271121W/>
- Mahabier, Eric. (4 januari 2013) “Vermogen Surinamers in Nederland Ruim 5,3 Miljard Euro.” *De Ware Tijd*. Geraadpleegd 24 mei 2013, <http://www.dwtonline.com/de-ware-tijd/2013/01/04/vermogen-surinamers-in-nederland-ruim-53-miljard-euro/>.
- Ministerie van Buitenlandse Zaken. (2012). Toeristenkaart. Geraadpleegd op 16 maart 2013, <http://gov.sr/sr/ministerie-van-buza/counsulaire-aangelegenheden/toeristenkaart.aspx>
- Orozco, M., & Rouse, R. (2007). Migrant Hometown Associations and Opportunities for Development: A Global Perspective. Geraadpleegd op 12 december 2012, <http://www.migrationinformation.org/feature/display.cfm?ID=579>
- Policy Innovations (1 mei 2008). Keith Nurse, Director Shridath Ramphal Centre for International Trade Law, Policy and Services. Geraadpleegd op 23 januari 2015, <http://www.policyinnovations.org/innovators/people/data/07310>
- Pross, E. (2012). Surinamers blijven geld overmaken. *DWTonline Archief*. Geraadpleegd op 9 februari 2013, <http://archief.dwtonline.com/artikel/?n=15829>
- Reformatorisch Dagblad. (24 juni 1987). Henduizend Surinamers naar buurland gevlucht, Geraadpleegd op 3 september 2013, <http://www.digibron.nl/search/detail/012e9492fd104c6afa74702a/>
- Ronde, K. (2008). Migratie. *Kennislink.nl*. Geraadpleegd op 25 november 2012, <http://www.kennislink.nl/publicaties/dossier-migratie>

Starnieuws (21 december 2013). Stichting Collectief Overzee Suriname blij met PSA. Geraadpleegd op 5 oktober 2014, <http://www.starnieuws.com/index.php/welcome/index/nieuwsitem/20809>

Starnieuws. (31 mei 2012). Khargi eerste Surinaamse cardiothoracaal chirurg aan Harvard. Geraadpleegd op 9 maart 2013, <http://www.starnieuws.com/index.php/welcome/index/nieuwsitem/5844>

The Ministry of Overseas Indian Affairs. (2009). Pravasi Bharatiya Divas. Geraadpleegd op 20 maart 2013, <http://moia.gov.in/services.aspx?id1=25&id=m1&idp=25&mainid=23>

VSN (27 december 2013). Platform Surinaamse is gematigd positief over de Wet PSA. Geraadpleegd op 5 januari 2015, <http://www.surinaamsenederlanders.eu/>

BIJLAGE 1:

WIE KOMT IN AANMERKING VOOR EEN TOERISTENKAART?

Degene die in aanmerking komen voor de toeristenkaart zijn:

1. Vreemdelingen van Surinaamse origine - ongeacht de nationaliteit - mits zij voldoen aan de vereisten
2. De bezitters van de nationaliteit van de navolgende landen:

1. België	19. Malta
2. Bolivia	20. Nederland
3. Canada	21. Noorwegen
4. Chili	22. Oostenrijk
5. Cuba	23. Panama
6. Denemarken	24. Paraguay
7. Duitsland	25. Peru
8. Estland	26. Portugal
9. Finland	27. Singapore
10. Frankrijk	28. Slovenië
11. Griekenland	29. Slowakije
12. Hongarije	30. Spanje
13. IJsland	31. Tsjechië
14. Italië	32. Uruguay
15. Letland	33. Venezuela
16. Liechtenstein	34. Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland
17. Litouwen	35. Verenigde Staten van Amerika
18. Luxemburg	36. Zweden
	37. Zwitserland

Bron: S.B. 2013 no. 40 – Beschikking van de Minister van Buitenlandse Zaken van de Republiek Suriname 14 februari.

ARTIKELN WET PERSONEN VAN SURINAAMSE AFKOMST

ARTIKEL 8.

1. Personen met de PSA status die geen ingezetenen zijn van de Staat Suriname, zijn verplicht:
  - a. ten minste eenmaal in drie jaar contact hebben met de Staat Suriname. Dit is elk formeel geregistreerd contact met enig orgaan of overheidskantoor van de Staat Suriname, met welk doel dan ook;
  - b. een jaarlijkse financiële bijdrage aan de Staat Suriname voldoen, hun contactinformatie actueel houden door wijzigingen daarin tijdig door te geven;
  - c. bij staatsbesluit vastgestelde informatie te verstrekken aan de Staat Suriname;
  - d. dit betreft algemene informatie zoals voorkomt in een Curriculum Vitae.
2. Hoogte van bijdragen en wijze van betaling worden evenals alles betreffende de technische en administratieve afhandeling van de in dit artikel genoemde plichten van de PSA, bij of krachtens staatsbesluit geregeld.

ARTIKEL 9

1. Personen met de PSA status, die geen ingezetenen zijn van Suriname, hebben de volgende rechten die andere buitenlanders met een vreemde nationaliteit niet hebben:
  - a) Zij mogen te allen tijde naar Suriname vertrekken, van waar dan ook ter wereld, op vertoon van hun geldig PSA document, zonder aanvraag van een toeristenkaart of enig ander document.
  - b) Zij mogen in geval van nood overal in de wereld medewerking vragen van Surinaamse buitenlandse vertegenwoordigingen, of andere vestigingen van de Staat Suriname, indien er in het land waarin ze dat doen, geen dienstverlening beschikbaar is van het
  - c) land waarvan zij ingezetenen zijn en/of de nationaliteit bezitten. Deze medewerking zal in de eerste plaats inhouden het ontvangen van de PSA en het leggen van contact met het land waarvan zij de nationaliteit bezitten.
  - d) Zij mogen tot zes maanden na aankomst in Suriname vertoeven, zonder zich als ingezetene in te schrijven. Zij worden vanaf het moment van hun aankomst op de internationale luchthaven, door de vreemdelingendienst geregistreerd en opgenomen in een speciaal daartoe bij of krachtens staatsbesluit ingesteld register, dat ter beschikking is van het instituut dat verantwoordelijk is voor de bevolkingsadministratie, de justitiële autoriteiten en het ministerie van Buitenlandse Zaken.
  - e) Zij mogen zich op elk moment na aankomst in Suriname, doch uiterlijk binnen zes maanden, bij het instituut dat belast is met de burgerregistratie inschrijven als ingezetene, of bij de vreemdelingendienst hun tijdelijk verblijf verlengen met maximaal zes maanden, onder overlegging van de bij of krachtens staatsbesluit vastgestelde documenten, waaronder een bewijs van uitschrijving uit hun vorige woonplaats wanneer het gaat om ingezetenschap en in alle gevallen een garantie dat zij in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Nadere regels voor de administratieve afhandeling van deze registratie en de vereiste documenten, worden bij of krachtens staatsbesluit vastgesteld.

2. Personen met de PSA status die ingezetenen zijn van de Staat Suriname, hebben de volgende bijzondere rechten:
  - a) Zij hebben de rechten zoals omschreven in lid 1 van dit artikel voor zover van toepassing
  - b) Zij hebben door hun status en de inschrijving als ingezetene het recht tot permanent verblijf in Suriname tot ze zich weer uitschrijven. Bij terugkomst in Suriname gelden de artikelen die betrekking hebben op PSA die geen ingezetenen zijn, voor deze personen.
  - c) Zij mogen in Suriname werken zonder de werkvergunning die voor vreemdelingen vereist is, onder de voorwaarden die zijn vastgelegd in deze en andere hierop betrekking hebbende wet- en regelgeving.

ARTIKEL 10

1. Bij wet kunnen meer rechten worden toegekend aan ingezetenen met de PSA status. Deze rechten kunnen afhankelijk worden gesteld van de duur van de periode waarin zij onafgebroken ingezetenen zijn geweest.
2. Voor het passief kiesrecht blijft de Surinaamse nationaliteit vereist, evenals voor overheidsfuncties waarbij de Surinaamse nationaliteit bij wet- en/of regelgeving uitdrukkelijk is vereist.

(Bron: SB 2014, No. 8, Wet PSA)

BIJLAGE 3:

ARTIKELEN TOESCHEIDINGSOVEREENKOMST

DE TOESCHEIDINGSOVEREENKOMST ZOALS DEZE IN NEDERLANDSE
TRACTENBLAD IS GEPUBLICEERD TRACTATENBLAD VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1975 Nr. 132

Artikel 4

De Surinaamse nationaliteit verkrijgen voorts alle meerderjarige Nederlanders die, buiten Suriname geboren zijnde, op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst in de Republiek Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben.

a. hetzij hun vader of, indien deze wettelijk onbekend is, hun moeder wel in Suriname is geboren. Is niet bekend waar de vader of, indien deze wettelijk onbekend is, de moeder is geboren, dan wordt deze geacht in Suriname te zijn geboren;

b. hetzij zij het Nederlanderschap hebben verkregen

1. ingevolge de Overeenkomst betreffende de toescheiden van staatsburgers, opgenomen in de wet "Soevereiniteitsoverdracht Indonesië" (wet van 21 december 1949, Stb. J 570) en op 27 december 1949 hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hadden in Suriname;
2. door naturalisatie bij of krachtens de wet op het tijdstip van de indiening van het verzoek in Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hadden;
3. in verband met het huwelijk met een Nederlander, van rechtswege dan wel door het doen van een kennisgeving, op het tijdstip van de huwelijksluiting hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf in Suriname hadden.

Artikel 5

1. Meerderjarige Nederlanders die in Suriname zijn geboren of die, buiten Suriname geboren zijnde, behoren tot een van de in artikel 4 onder b omschreven groepen van personen en die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst buiten de Republiek Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben, verkrijgen, ook buiten de Republiek Suriname, de Surinaamse nationaliteit door voor januari 1986 hun wil daartoe kennen te geven.
2. De in het eerste lid bedoelde personen hebben het recht TE ALLEN TIJDE MET HUN GEZIN ONVOORWAARDELIJK tot de Republiek Suriname te worden toegelaten en daar IN ALLE OPZICHTEN ALS SURINAMER te worden behandeld. (zij verkrijgen van rechtswege de Surinaamse nationaliteit, indien zij gedurende twee jaren in de Republiek Suriname hetzij woonplaats, hetzij werkelijk verblijf hebben). (deze tweede zin is bij protocol van 14 november 1994 door de verdragspartijen, terugwerkend tot 01 januari 1986, vervallen verklaard. Verwezen wordt naar Trb. 1994 Nr. 280).
3. De echtgenoten en de voor het jaar 2001 geboren kinderen, adoptiefkinderen daaronder begrepen, van de in het eerste lid bedoelde personen hebben eveneens het recht op de voet van het tweede lid onvoorwaardelijk tot de Republiek Suriname te worden toegelaten.
4. Aan de in de voorgaande leden bedoelde personen kunnen, zolang zij het Nederlanderschap bezitten, geen rechten worden verleend of verplichtingen worden opgelegd welke onverenigbaar zijn met het Nederlanderschap.